İLKÖĞRETİM

SOSYAL BİLGİLER

4

DERS KİTABI
ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI
2. KİTAP

Yazar
Bekir BİRBİÇER

Bu kitap, Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 26.12.2012 tarih ve 235 sayılı kurul kararıyla 2013-2014 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

DİKEY YAYINCILIK

* sosyal DK 5 snf icindekiler_*Sosyal 5 Snf. 8. Ünite 21.05.2015 17:04 Page 3

Her hakkı saklıdır ve DİKEY YAYINCILIK SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ. ne aittir. İçindeki şekil, yazı, metin ve grafikler, yayın evinin izni olmadan alınamaz; fotokopi, teksir, film şeklinde ve başka hiçbir şekilde çoğaltılamaz, basılamaz ve yayımlanamaz.

ISBN: 978-975-9168-25-4

Editör
NAZMİ DALKILIÇ

Dil Uzmanı
Kürşat EFE

Görsel Tasarım Uzmanı
Soner GİRGİN

Program Geliştirme Uzmanı
Yusuf SARIGÜNEY

Ölçme Değerlendirme Uzmanı
Kenan GEDİK

Rehberlik / Gelişim Uzmanı
Filiz YILMAZ

Baskı
Ada Matbaacılık, Ankara - 2015

DİKEY YAYINCILIK

Kavacık Subayevleri Mah. Fahrettin Altay Cad. Nu.: 4/8 Keçiören/ANKARA

tel.: (0.312) 318 51 51- 50 • Belgeç : 318 52 51

* sosyal DK 5 snf icindekiler_*Sosyal 5 Snf. 8. Ünite 21.05.2015 17:04 Page 4

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhi, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şahadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan, İlâhi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

* sosyal DK 5 snf icindekiler_*Sosyal 5 Snf. 8. Ünite 21.05.2015 17:04 Page 5

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok nâmüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi, vazifen; Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

Mustafa Kemal ATATÜRK

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

sosyal birinci kitap içindekiler_*Sosyal 5 Snf. 8. Ünite 05.06.2015 11:39 Page 2

DERSKİTABI İÇİNDEKİLER

4. ÜNİTE: ÜRETİMDEN TÜKETİME 76

1. KONU: İSTEKLERİM VE İHTİYAÇLARIM 78
2. KONU: TEMEL İHTİYACILARIMIZ.....80
3. KONU: İHTİYAÇLARIMI KARŞILIYORUM 84
4. KONU: BİLİNÇLİ BİR TÜKETİCİYİM 88
5. KONU: ÜRETİYORUZ – TÜKETİYORUZ 92
6. KONU: MESLEĞİMİ SEÇİYORUM 94

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 96

5. ÜNİTE: İYİ Kİ VAR 98

1. KONU: HAYATIMIZDAKİ TEKNOLOJİK ÜRÜNLER 100
2. KONU: ZAMANI ÖLÇÜYORUZ 104
3. KONU: DEĞİŞEN TEKNOLOJİK ARAÇLAR 108
4. KONU: TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİ DOĞRU KULLANALİM 110
5. KONU: ISITAN TASARIM.....112

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 114

6. ÜNİTE: HEP BİRLİKTE 116

1. KONU: FARKINDA MIYIZ? 118
2. KONU: SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI 122
3. KONU: ETKİLEŞİM KAÇINILMAZ.....126
4. KONU: SOSYAL VE EĞİTSEL YÖNÜMÜZ 130

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 134

sosyal birinci kitap içindekiler_*Sosyal 5 Snf. 8. Ünite 05.06.2015 11:39 Page 3

ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI İÇİNDEKİLER

4. ÜNİTE: ÜRETİMDEN TÜKETİME 52
1. ETKİNLİK: İSTEKLERİMİZ 54
2. ETKİNLİK: ISSIZ ADADA YAŞAM 55
3. ETKİNLİK: İHTİYAÇLARIMIZ 56
4. ETKİNLİK: HAFTALIK HARCAMALARIM 57
5. ETKİNLİK: BEN BİLİNÇLİ BİR TÜKETİCİYİM 58
6. ETKİNLİK: DİLEKÇE YAZIYORUM 60
7. ETKİNLİK: ÜRÜN SERÜVENİM 61
8. ETKİNLİK: ÇEVREMDEKİ MESLEKLER 62
9. ETKİNLİK: ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU 63
5. ÜNİTE: İYİ Kİ VAR 64
1. ETKİNLİK: ANKET YAPALIM 66
2. ETKİNLİK: BULMACA ÇÖZELİM 67
3. ETKİNLİK: GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE 68
4. ETKİNLİK: YAŞAMIMIZDA TEKNOLOJİNİN ETKİSİ 69
5. ETKİNLİK: TEKNOLOJİK GELİŞMELER 70
6. ETKİNLİK: İYİ Kİ VAR 71
7. ETKİNLİK: TEKNOLOJİK ARAÇLARIN GELİŞİMİ 72
8. ETKİNLİK: TEKNOLOJİNİN KULLANIMI 73
9. ETKİNLİK: ÜRÜN TASARLAYALIM 74
10. ETKİNLİK: ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU 75
6. ÜNİTE: HEP BİRLİKTE 76
1. ETKİNLİK: BİLELİM-BULALIM 78
2. ETKİNLİK: SORULAR-CEVAPLAR 80
3. ETKİNLİK: NE FARK VAR? 81
4. ETKİNLİK: FOTOĞRAF YORUMLUYORUM 82
5. ETKİNLİK: DOST ELİ 83
6. ETKİNLİK: KULÜP TANITIYORUM 84
7. ETKİNLİK: BULMACA ÇÖZELİM 86
8. ETKİNLİK: ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU 87

SÖZLÜK Ek-1
KRONOLOJİ Ek-3
KAYNAKÇA Ek-4
TÜRKİYE HARİTASI Ek-6
TÜRK DÜNYASI HARİTASI Ek-7

4.ÜNİTE

KONU

1. İSTEKLERİM VE İHTİYAÇLARIM
2. İNSANLAR
3. İHTİYAÇLARIMI KARŞILIYORUM

4. unite_Layout 1 05.06.2015 12:27 Page 77

ÜRETİMDEN TÜKETİME

BAŞLIKLARI

4. BİLİNÇLİ BİR TÜKETİCİYİM
5. ÜRETİYORUZ - TÜKETİYORUZ
6. MESLEĞİMİ SEÇİYORUM

4. unite_Layout 1 05.06.2015 12:27 Page 78

1. KONU: İSTEKLERİM VE İHTİYAÇLARIM

KONUYA HAZIRLIK

- *Günlük hayatta en çok ihtiyaç duyduğunuz üç eşyanın adını defterinize yazınız. Nedenini açıklayınız.*

KAVRAMLAR

- İstek ve İhtiyaçlar
- Ekonomi

Aşağıdaki fotoğraflarda verilen diyalogda Ayşe ile Hasan'ın görüşlerini karşılaştırınız. Sizce hangisinin görüşleri daha doğru? Nedenini açıklayınız.

Ç.K. s. 54

Aşağıdaki fotoğrafları inceleyiniz. Bu ürünlerin sizin için bir ihtiyaç mı yoksa istek mi olduğunu fotoğrafların altındaki noktalı yerlere yazınız.

.....

.....

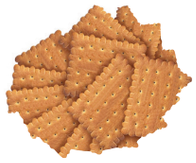

.....

.....

.....

.....

.....

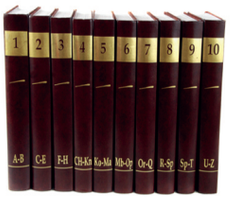

.....

.....

Yukarıdaki ürünlerin isteğiniz mi, ihtiyacınız mı olduğunu belirttiğinizde 78. sayfadaki soruların cevabını da verebilirsiniz. Cevaplarınızı sınıf arkadaşlarınızın yazdıklarıyla karşılaştırınız. Bilinçli bir vatandaş olarak hayatımızda bizim için önemli olan ihtiyaçlarımızı ve isteklerimizi belirleyebiliriz. Böylece gelecekte hem kendimizin hem de ailemizin ekonomisine katkıda bulunabiliriz.

? En çok istek ve ihtiyaç duyduğunuz beş şeyi söyleyiniz. İsteklerin mi yoksa ihtiyaçların mı daha öncelikli olduğu konusunda düşüncelerinizi belirtiniz.

UYGULAYALIM

Aile bireylerinizle ihtiyaçlarınızın ve en çok sahip olmak istediğiniz şeylerin listesini oluşturunuz. Her birinin karşısına nedenlerini yazınız.

Ç.K. s. 55

4. unite_Layout 1 05.06.2015 12:27 Page 80

2. KONU: TEMEL İHTİYAÇLARIMIZ

KONUYA HAZIRLIK

- *Arkadaşlarınızla beraber üç önemli ihtiyacınızı birer kâğıda yazarak öğretmeninize veriniz. Öğretmeniniz tüm sınıfın ihtiyaçlarını tahtaya yazsın. Sizin yazdığınız ihtiyaçlarla arkadaşlarınızın ihtiyaçları benzer mi? Bu sonucu nasıl değerlendiriyorsunuz?*

KAVRAMLAR

- Giyim
- Ticaret
- Ulaşım

Ayşe ve Hasan, öğretmenlerinin verdiği "İnsanların önemli ihtiyaçları nelerdir?" adlı araştırma ödevini yapacaklardı. Bunun için cumartesi günü, yaşadıkları yerleşim yerinin en işlek caddesinde buluşmuşlardı. Çünkü burası onların ödevlerini yapabilecekleri en güzel yerdi. Bu caddede gezerek insanların ihtiyaçlarını nasıl karşıladıklarını tespit edebileceklerdi. Şimdi birlikte Ayşe ve Hasan'ın hazırladığı araştırma raporunu inceleyelim.

İnsanlar ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmak zorundadırlar. İhtiyaçlarımızın bazıları yaşamımızı devam ettirebilmemiz için zorunludur. Bu tür ihtiyaçlara temel ihtiyaç denir. Biz de buradan hareketle önce kendi temel ihtiyaçlarımızı belirledik ve bunların diğer insanlar için de geçerli olduğunu gördük. Bu ihtiyaçlardan bazıları şunlardır:

- *Barınma*
- *Sağlık*
- *Beslenme*
- *Giyecek*
- *Ulaşım*
- *Eğitim*
- *Temizlik*

.....

.....

Sayfa 80, 81, 82 ve 83. sayfalardaki fotoğrafları inceleyiniz. Bu fotoğrafların hangi ihtiyacımızla ilgili olduğunu boş bırakılan yerlere yazınız.

? İnsanlar yukarıdaki fotoğraflarda gördüğünüz temel ihtiyaçlarını karşılayamazsa hangi sorunlar yaşanır?

POLİKLİNİK

.....

.....

.....

.....

Çevremize baktığımızda öğrenci olarak bizim ihtiyaçlarımızın yanında, fotoğrafta görüldüğü gibi insanların farklı ihtiyaçlarını tespit ettik. Bunların dışında insanların daha birçok ihtiyacının olduğunu da biliyoruz.

TARTIŞALIM

Siz de kendi ihtiyaçlarınızı dikkate alarak çevrenizdeki insanların ne tür ihtiyaçları olduğunu söyleyiniz. Çevrenizdekilerin ihtiyaçları sizinkilerle aynı mı? Niçin?

Ç.K. s. 56

3. KONU: İHTİYAÇLARIMI KARŞILIYORUM

KONUYA HAZIRLIK

- *Alışveriş yapmaya gittiğinizde canınızın istediği her şeyi alır mısınız? Niçin?*

KAVRAMLAR

- Kaynak
- Gelir ve gider
- Bütçe
- İsraf
- Tasarruf

İhtiyaçlarımızı Nasıl Karşılıyoruz?

Günlük hayatımızda ihtiyaçlarımızı karşılamak için çeşitli dükkân, market, mağaza gibi alışveriş yerlerinden yararlanırız. Aşağıdaki fotoğraflarda görülen yerlerden hangi ihtiyaçlarımızı karşıladığınızı alttaki boşluklara yazınız.

.....

.....

.....

.....

Haftalık Alışverişim

Ailesinden haftalık 15 TL harçlık alan bir arkadaşınız bu harçlıkla aşağıdaki ihtiyaçlarını nasıl karşılamalıdır? Ürünlerin fiyatlarını ve arkadaşınızın harçlığını dikkate alarak ona yardımcı olunuz. Arkadaşlarınızın bir hafta süresince hangi ürünleri alabileceğini belirleyerek yanına çarpı işareti koyunuz. Daha sonra bu ürünleri istek ve ihtiyaç olarak sınıflandırınız.

3,50 TL

3 TL

25 Kr

2'li bilet 2,50 TL

Tanesi 50 Kr

50 Kr

2 TL

1 TL

5 TL

Tanesi 50 Kr

UYGULAYALIM

Atasözü ve deyimler sözlüğünden "Ayağını yorganına göre uzat." atasözünün anlamını bulunuz. Bu atasözünden yararlanarak alışverişte nasıl davranmanız gerektiği konusunda bir kompozisyon yazınız.

Ç.K. s. 57

Aile Bütçemizi Yapıyoruz

Aylık aile bütçemizi hazırlıyoruz.

İnsanlar harcama planlarını gelirlerine göre yaparlar. Pek çok aile gibi biz de babamın maaşına göre aylık bütçemizi oluştururuz.

Hazırladığımız bütçeye uymak için alışverişlerimizi bilinçli bir şekilde yapmaya çalışırız. Bunun için alışverişe çıkmadan önce, evdeki ihtiyaçlarımızı tespit ederek birlikte alışveriş listesi oluşturabiliriz.

Alışveriş Listesi

- Temizlik malzemeleri
- Et, süt, peynir
- Sebze ve meyve
- Spor ayakkabısı
- Tasarruf

? Böyle bir liste ile alışverişe gitmek bize neler kazandırabilir?

Aşağıda Ayşe'nin ailesiyle birlikte oluşturduğu aylık bütçelerini gösteren tablo verilmiştir. Tabloyu inceleyerek soruları cevaplandırınız.

Gelir	Bu ay eve gelen para 2000 TL	
Giderler	Kira: 400 TL	Market alışverişi: 400 TL
	Pazar alışverişi: 100 TL	Elektrik - Su - Telefon: 150 TL
	Ali'nin harçlığı: 15 TL	Giyim masrafı: 350 TL
	Ayşe'nin harçlığı: 15 TL	Acil durum parası: 300 TL
	Ulaşım masrafı: 270 TL	Toplam: 2000 TL

? Ayşe'nin ailesi gelirlerini daha çok hangi ihtiyaçlarına ayırmaktadır?

? Aile bütçesine uymayıp fazla harcama yaparlarsa hangi sorunlarla karşılaşırlar?

TARTIŞALIM

Aile bütçesi yapılması insanlara ne gibi faydalar sağlar?

UYGULAYALIM

Ailenizin bir aylık bütçesini belirleyiniz. Bütçenizi tabloda verilen bütçe ile karşılaştırınız.

4. unite_Layout 1 05.06.2015 12:28 Page 87

Doğadan Yararlanıyoruz

Günlük yaşantımızda doğayla iç içe yaşarız. Bunun sonucu olarak da doğayı etkileyebilir ya da ondan etkilenebiliriz.

Aşağıda doğal kaynaklarımızdan su ile ilgili bir İnternet haberi verilmiştir. Haberi inceleyerek sorunun çözümü için neler yapılabileceğini söyleyiniz. Sorunun nasıl ortaya çıkmış olabileceği ile ilgili düşüncelerinizi belirtiniz.

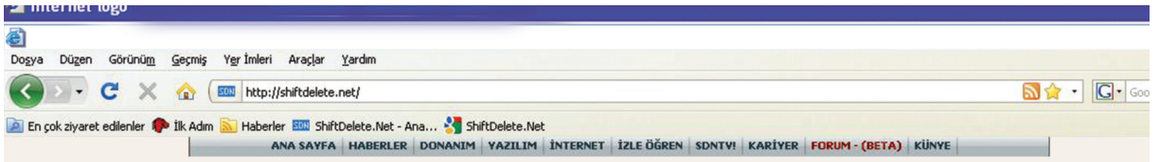

Bursa'nın 50 Günlük Suyu Kaldı

Bursa'da su krizi yaşanıyor. Kentin sadece 50 günlük su rezervi kaldı.

Bursa Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi (BUSKİ) Genel Müdürü, hiç yağış olmaması hâlinde Bursa'nın 1,5 aylık su rezervinin bulunduğunu söyledi. Müdür, uzun süre daha yağmur yağmazsa "dönüşümlü kesinti" uygulamasını başlatacaklarını kaydetti. Müdür, son günlerde mevsimin kurak geçmesi sebebiyle kamuoyunda yaşanan Bursa'nın su ihtiyacı ile ilgili endişelere böylece açıklık getirdi.

İnternet gazete haberi (4)

İhtiyaçlarımızın büyük kısmını doğal kaynaklardan karşılarız. Doğal kaynakların azalması veya yok olması durumunda ihtiyaçlarımızı yeterince karşılayamayız. Aşağıda doğal kaynaklarımızdan bazılarına ait fotoğraflar verilmiştir. Fotoğrafları inceleyerek bu doğal kaynakların karşıladığı ihtiyaçlarımıza örnekler veriniz.

ARAŞTIRALIM

Çevrenizde ihtiyaçlarınızı karşılamakta kullanılan doğal kaynakları ve bunlardan nasıl yararlanıldığını araştırınız.

4. KONU: BİLİNÇLİ BİR TÜKETİCİYİM

KONUYA HAZIRLIK

- *Marketten, pazardan alışveriş yaparken nelere dikkat edersiniz? Niçin?*
- *Buzdolabı, bilgisayar gibi eşyaları aldığımızda yanında garanti belgesi de verilir. Sizce bu belge ne işe yarayabilir?*

KAVRAMLAR

- Para
- Pazar
- Ücret
- Vergi

Annesi, Hasan'a alışveriş yapması için yandaki listeyi ve 20 TL de para verdi. Hasan listedeki ihtiyaçları almak için önce markete gitti. Annesi, Hasan'ın ürünleri alırken bazı hususlara dikkat etmesini istemişti. Hasan'ın aldığı ürünleri ve dikkat ettiği hususları hep birlikte dikkatlice inceleyelim.

Alınacaklar
- *1,5 kg yoğurt*
- *1 koli yumurta*
- *1 kg balık*
- *1 kg ıspanak*

? Aşağıdaki fotoğraflara göre Hasan yoğurt ve yumurta alırken nelere dikkat etmiştir? Hasan'ın aradığı özelliklerden başka sizin aradığınız özellikler varsa söyleyiniz.

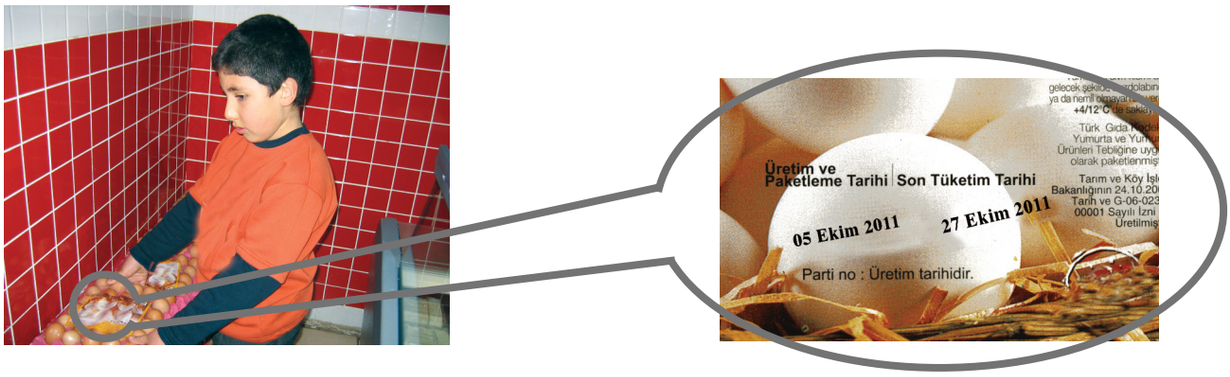

? Hasan, yaptığı alışverişlerde aldığı ürünlerin belirli standartlarda olup olmadığını kontrol etti. Bu standartların olması sizce gerekli midir? Niçin?

Yoğurt ve yumurtayı aldıktan sonra Hasan, marketin manav bülümüne gitti. Annesinin siparişlerini manava nasıl ilettiğini inceleyiniz.

? Hasan, sebzeleri alırken nelere dikkat etmiştir?

Hasan market alışverişini yaptıktan sonra aldığı ürünlerin ücretini ödedi, faturasını almayı da unutmadı. Daha sonra hemen marketin yanındaki balıkçıya gitti. Fakat balık alırken nelere dikkat edeceğini bilmiyordu. Annesinin tembihlerini de unutmuştu. Balıkçıya sormaya karar verdi. Balık alırken nelere dikkat ettiğini hep birlikte inceleyelim.

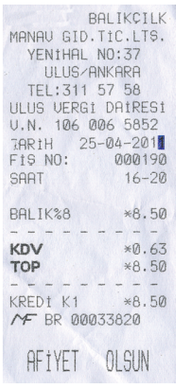

BALIKÇILK
MANAV GID.TİC.LTŞ.
YENİHAL NO:37
ULUS/ANKARA
TEL:311 57 58
ULUS VERGİ DAİRESİ
V.N. 106 006 5852
TARİH 25-04-201
FİŞ NO: 000190
SAAT 16-20

BALIK%8 *8.50
KDV *0.63
TOP *8.50
KREDİ K1 *8.50
BR 00033820

AFİYET OLSUN

TARTIŞALIM

Yaptığımız alışverişlerde yukarıda görüldüğü gibi fiş ya da fatura almamızın bize ne gibi faydaları olabilir?

Ç.K. s. 58, 59

Hasan bilinçli bir alışveriş yapmanın ve annesinin sözünü yerine getirmenin mutluluğuyla eve dönmüştü. Arkadaşı Ayşe'yi ziyarete gitmeye karar verdi. Ayşe, Hasan'ı gördüğüne çok sevindi. Sohbet edip gün içinde neler yaptıklarını anlattılar. Ayşe, Hasan'a aldıkları bulaşık makinesinin fatura ve garanti belgesini gösterdi. Hep birlikte bu belgeleri inceleyelim.

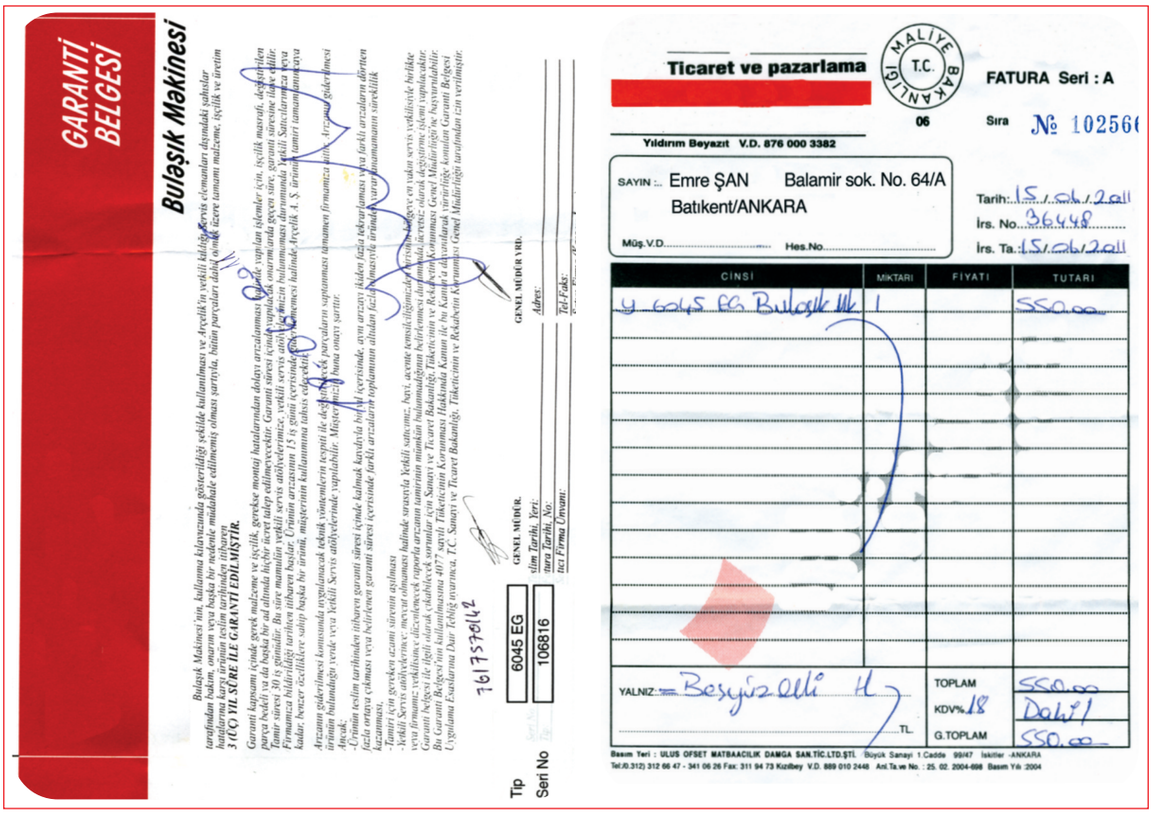

GARANTİ BELGESİ

Bulaşık Makinesi

Ticaret ve pazarlama

T.C. MALİYE BAKANLIĞI

FATURA Seri : A

Sıra № 102560

Yıldırım Beyazıt V.D. 876 000 3382

SAYIN :.. Emre ŞAN Balamir sok. No. 64/A
Batıkent/ANKARA

Müş.V.D..... Hes.No.....

Tarih: 15/06/2011
İrs. No. 36448
İrs. Ta. 15/06/2011

CİNSİ	MİKTARI	FİYATI	TUTARI
6045 EG Bulaşık Mk.	1		550.00

YALNIZ: Beşyüzelli TL

TOPLAM 550.00
KDV% 18 Dahil
G.TOPLAM 550.00

Tip 6045 EG
Seri No 106816

Ayşe ile satıcı arasında şöyle bir diyalog geçmişti.

Ayşe: Efendim, bizim bulaşık makinemiz bir yıl sonra bozulsa biz ne yapacağız?

Mağaza sahibi: Ayşeciğim, makineniz üç yıl garanti altındadır. Bu garanti belgesi ve fatura ile bize veya yetkili servise müracaat ettiğinizde size yardımcı olunacaktır. Sizden işçilik ücreti alınmadığı gib imalat hatasından dolayı parça değişmesi durumunda herhangi bir ücret talep edilmeyecektir.

Ayşe : Çok güzel! O hâlde bu belgeleri saklayalım.

Ayşe, ailesiyle birlikte evlerine dönerken babasına, arıza durumunda mağaza sahibi veya yetkili servis yardımcı olmazsa ne yapabileceklerini sordu. Babası da ona, il ve ilçelerde bulunan Hakem Heyetlerine, Tüketici Haklarını Koruma Derneğine veya Bilim, Sanayi ve Teknoloji Müdürlüklerine bir dilekçe ile müracaat edebileceklerini belirtti. Hatta eve geldiklerinde Ayşe'ye örnek bir dilekçe de yazdırdı. Aşağıdaki dilekçeyi inceleyerek böyle bir hakkın ve bu hakkımızı savunan bir kurumun olmasının önemi hakkındaki düşüncelerinizi söyleyiniz.

Yenimahalle Kaymakamlığı Hakem Heyeti Temsilciliğine

Yenimahalle

02.07.2009 tarihinde Osman Bey çarşısındaki ..... beyaz eşya mağazasından bir adet bulaşık makinesi satın aldık. İki hafta sonra bulaşık makinemizin programlarında arıza oldu. Durumu yetkili servise ve ürünü aldığımız mağazaya bildirdik. Ürünümüzün faturası ve garantisi olmasına rağmen sorunun çözümü için olumlu bir cevap alamadık. Sorunumuzun giderilmesini istiyorum. Gerekli işlemin yapılmasını arz ederim.

30.06.2011

Adres: 1. Cad. Korkut sokak

No.: 26/4 Yenimahalle - ANKARA

Ayşe Hakbilir

Babası Ayşe'ye tüketici olarak haklarımız olduğunu ve bunların yasalarla korunduğunu söyledi. Ayşe, mağaza sahiplerinin tüketici hakları konusunda duyarlı olduğunu düşünerek satıcılara da güvenilmesi gerektiğini düşündü. Hak ve hukuka uygun davranılmayan durumlarda ise tüketicilerin haklarını korumak için çalışan kuruluşların olduğunu biliyordu.

Aşağıda boş bırakılan alana tüketicinin hakkının korunmasının önemini belirten bir slogan yazınız. Arkadaşlarınızla yazdıklarınızı paylaşınız.

Sloganım: .....

TARTIŞALIM

Satın aldığımız ürünlerin son kullanma tarihi, garanti süresi gibi özelliklerine dikkat etmezsek hangi sorunlarla karşılaşabiliriz? Tartışınız.

Ç.K. s. 60

5. KONU: ÜRETİYORUZ - TÜKETİYORUZ

KONUYA HAZIRLIK

- *Günlük hayatımızda önemli bir yer tutan ekmek, ayakkabı gibi ihtiyaçlarımızın bize ulaşana kadar hangi işlemlerden geçtiğini ailenize sorarak öğreniniz.*

KAVRAMLAR

- İş bölümü
- Ürün
- Tüketim
- Dağıtım
- Üretim

Aşağıdaki fotoğraflarda gördüğünüz soldaki kaynakların sağdaki ürünlere nasıl dönüştüğünü hiç düşündünüz mü? Bu fotoğrafları inceleyerek bunlara benzer bildiğiniz ürünler varsa söyleyiniz.

Ağaçlar

Ayçiçeği

Şeker pancarı

Petrol kuyusu

Peynirin Serüveni

Kahvaltıda eksik etmediğimiz peynirin soframıza ulaşıncaya kadar hangi aşamalardan geçtiğini hep birlikte inceleyelim. Görsellerden yararlanarak sütün üretim-dağıtım ve tüketim aşamalarını söyleyiniz,

Ç.K. s. 61

TARTIŞALIM

Bir ürünün üretim-dağıtım ve tüketim aşamalarından birinde sorun yaşanırsa hangi sonuçlarla karşılaşırız?

Aşağıdaki tabloya kullandığınız bazı ürünleri listeleyiniz. Bu ürünlerden hangilerini ilk üretildiği şekli ile hangilerini fabrikalarda işlem gördükten sonra tükettiğinizi tablodaki örnekten yola çıkarak yanlarına işaretleyiniz.

	Kullandığım Bazı Ürünler	İlk Üretildiği Şekli İle	İşlem Gördükten Sonra
1	Ekmek		X
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

6. KONU: MESLEĞİMİ SEÇİYORUM

KONUYA HAZIRLIK

- *İş hayatına atıldığınızda hangi mesleği yapmak istersiniz? Niçin?*
- *Bildiğiniz mesleklerden birkaçının adını söyleyiniz.*

KAVRAMLAR

- Meslek
- Sanat

Sevgi Öğretmen, sosyal bilgiler dersinde Hasan ve arkadaşlarına mesleklerle ilgili bir röportaj yapacaklarını söylediğinde tüm sınıf çok sevinmişti. İnsanların ihtiyaçlarını gidermek, geçimlerini sağlamak için çalıştıkları meslekler hakkında bilgi edineceklerdi. Öğretmen herkese istediği meslek sahibiyle röportaj yapabileceğini söyledi. Hasan, mahallesindeki meslek sahipleriyle ile röportaj yapmaya karar verdi. Röportajda soracağı soruları hazırladı.

Şimdi Hasan'ın yaptığı röportajları okuyalım.

Hasan: Niçin bu mesleği tercih ettiniz?

Diş doktoru: Ben bu mesleğe çocukken karar vermiştim. İnsanların ağız ve diş hastalıklarını iyileştirerek onlara yardımcı olmak için bu mesleği tercih ettim.

Hasan: Mesleğinizden memnun musunuz? Mesleğiniz insanların hangi ihtiyaçlarını karşılıyor?

Diş doktoru: Mesleğimden çok memnunum. İnsanların diş ağrılarını gidermek, onlara ağız ve diş sağlığı kazandırmak çok güzel bir duygu. Bir insanın rahatsızlığını giderdiğimde çok mutlu oluyorum.

Hasan: Mesleğinizi bize tavsiye eder misiniz?

Diş doktoru: Bu mesleği herkese tavsiye ederim. Eğer bu meslek çalışanları olmazsa insanların diş hastalıkları nasıl tedavi edilebilir? Ancak bu mesleğe sahip olmak için çok ders çalışmak gerekiyor.

Hasan: Niçin bu mesleği tercih ettiniz?

Polis: Babam polis olduğu için küçükken hep polis olmak isterdim.

Hasan: Mesleğinizden memnun musunuz? Mesleğiniz insanların hangi ihtiyaçlarını karşılıyor?

Polis: Vatanımın, milletimin huzur ve güveni için çalıştığımdan gururluyum. Suç işlenmesini engelleyerek sizlerin güven içinde evlerinizde oturduğunuzu görmek çok güzel bir duygu.

Hasan: Mesleğinizi bize tavsiye eder misiniz?

Polis: Polisliği her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına öneririm. Tabi herkes polis olacak diye bir şart yok. İnsanlara faydalı olunabilecek mesleklerden biri olduğu için bu mesleği ayrıca öğrenci arkadaşlarımıza tavsiye ederim.

Hasan: Niçin bu mesleği tercih ettiniz?

Şoför: Şoförlük mesleğine çocukken meraklıydım. Arabalarla gezmek, değişik yerleri görmek için bu mesleği tercih ettim.

Hasan: Mesleğinizden memnun musunuz? Mesleğiniz insanların hangi ihtiyaçlarını karşılıyor?

Şoför: Ben, bir okulun servis şoförlüğünü yapıyorum. Çocukları sabah evlerinden okullarına, akşam da okuldan evlerine güvenle götürmek beni çok mutlu ediyor. Belki de geleceğin cumhurbaşkanını, başbakanını, önemli bir bilim insanını taşıdığımı düşünüyorum. Bu da beni onurlandırıyor.

Hasan: Mesleğinizi bize tavsiye eder misiniz?

Şoför: Şoförlük zor bir meslek. Her zaman çok dikkatli olmalısınız. Ayrıca trafikte hoşgörülü, anlayışlı olmayı da başarmalısınız. Eğer, ben bunları yaparım diyorsanız bu mesleği tavsiye ederim.

TARTIŞALIM

Bu mesleklerden biri yapılmıyor olsaydı toplumda ne gibi sorunlar ortaya çıkabilirdi?

ARAŞTIRALIM

Siz de çevrenizde tespit ettiğiniz üç meslek sahibi ile röportaj yapınız. Yaptığınız çalışmayı ürün dosyasında saklayınız.

Ç.K. s. 62, 63

4. unite_Layout 1 05.06.2015 12:28 Page 96

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

I. ÇOKTAN SEÇMELİ

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Ali bir hafta sonra ilkokul 2. sınıfa başlayacaktı. Babasıyla beraber okul ihtiyaçlarını almak için alışverişe gittiler. Ali ve babası aşağıdakilerden hangisini ihtiyaçları olmadığı için **almamıştır**?

A) Silgi **B)** Kalem **C)** Sözlük **D)** DVD

2. İhtiyaçların ve isteklerin karşılanması ile ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) İhtiyaçlar ve isteklerin hepsi karşılanmalıdır.

B) Öncelikle isteklerimizi almalıyız.

C) Öncelikle ihtiyaçlarımızı almalıyız.

D) İsteklerimizin yerine getirilmesi için ailemize baskı yapmalıyız.

3. Bütçe yapılmadığı durumlarda aşağıdakilerden hangisi gerçekleşir?

A) Gelir ve giderler denkleşir.

B) Harcamalar plansız yapılır.

C) Tasarruf yapma olanağı artar.

D) Gelir ve gider açıkça görülür.

4. Herhangi bir ürünü satın alırken aşağıdakilerden hangisine mutlaka dikkat etmeliyiz?

A) Son kullanma tarihine **B)** Ürünün nerede üretildiğine

C) Ürünün üretici markasına **D)** Ürünün kabının rengine

II. DOĞRU - YANLIŞ

Aşağıdaki cümlelerin doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” harfi yazınız.

( ) **1.** Yapılan her alışveriş sonrası fatura alınmasına gerek yoktur.

( ) **2.** Aldığımız ürünlerin garanti belgesi varsa mutlaka satıcıya doldurtmalıyız.

( ) **3.** Aldığımız bir kazağın kolunda bir yırtık olduğunu fark ettiğimizde yırtığı kendimiz onarmalıyız.

( ) **4.** İlçe kaymakamlıklarında tüketicilerin haklarını koruyan bir birim vardır. Gerektiğinde buraya dilekçe ile müracaat edilmelidir.

( ) **5.** Satın aldığımız gıda ürünlerinin üzerinde “Türk Gıda Kodeksine Uygundur.” ifadesini ve resmî izin yazısının tarih ve numaralarını görmeliyiz.

III. BÜTÇE OLUŞTURMA

50 TL ile aşağıdaki alışveriş listesinde belirtilen ihtiyaçlarınızı karşılayacağınızı düşününüz. Elinizdeki para ile ürün listesini karşılaştırıp almanız gereken olan ürünlerin yanına çarpı işareti koyarak alışverişinizi tamamlayınız. Alışverişinizi yaptıktan sonra kaç lira paranız kalır heseplayınız.

Alışveriş Listesi

1 kg pirinç
1 kg bulgur
1 kg beyaz peynir
1 koli yumurta
1 ekmek
1 kg nohut
1 paket 5'li çikolata
3 bağ maydanoz

	Ürün Listesi	Fiyatı
	1 kg pirinç	3,50 TL
	3 bağ maydanoz	1 TL
	1 koli yumurta	11 TL
	1 kg beyaz peynir	9 TL
	1 kg bulgur	3 TL
	1 ekmek	500 Kr
	1 kg nohut	4 TL
	1 peket süt	2 TL
	1 kg küp şeker	3,50 TL
	1 paket büsküvi	1 TL
	Bakliyat paketi (2 kilo nohut, 1 kilo pirinç)	3,5 TL
	Bir paket 5'li çikolata	2 TL

IV. SIRALAMA ÇALIŞMASI

Aşağıdaki seçeneklerde buğdayın ekmek oluncaya kadarki aşamaları maddeler hâlinde verilmiştir. Uygun sıralamayı yapınız.

1. Buğday araçlarla un fabrikasına taşınır. .....
2. Buğday biçilir, hasatı yapılır. .....
3. Un fabrikasından unu alan fırıncı ekmek yapar. .....
4. Buğday tohumu tarlaya ekilir. .....
5. Fırından ya da marketten ekmek alırız. .....
6. Sofralarımızda ekmeğimizi yeriz. .....
7. Un fabrikasında buğday öğütülerek un hâline gelir. .....

V. EŞLEŞTİRME

Aşağıda verilen bazı ihtiyaçlarımız ile bunların karşılandığı yerleri uygun şekilde eşleştiriniz.

Gıda ihtiyacı	Oduncu
Giyim ihtiyacı	Market
Yakacak ihtiyacı	Sağlık ocağı
Sağlık ihtiyacı	Mağaza
	Hastane
	Kasap
	Kömürcü

4. unite_Layout 1 05.06.2015 12:28 Page 98

5.ÜNİTE

KONU

1. HAYATIMIZDAKİ TEKNOLOJİK ÜRÜNLER
2. ZAMANI ÖLÇÜYORUZ

İYİ Kİ VAR

BAŞLIKLARI

3. DEĞİŞEN TEKNOLOJİK ARAÇLAR
4. TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİ DOĞRU KULLANALIM
5. ISITAN TASARIM

5. unite_Layout 1 05.06.2015 13:13 Page 100

1. KONU: HAYATIMIZDAKİ TEKNOLOJİK ÜRÜNLER

KONUYA HAZIRLIK

- *Günlük yaşamınızda en çok hangi teknolojik ürünleri kullanıyorsunuz?*
- *Elektriğin aydınlanmada kullanılması yaşantımızda ne gibi değişikliklere neden olmuştur?*

KAVRAMLAR

- Ürün
- Ulaşım
- Teknoloji

Ayşe'nin annesi ve babası, evlerinde kullandıkları bazı teknolojik araçları eskidiğinden yenilerini almaya karar verdiler. Ayrıca Ayşe'ye bir bilgisayar, Ayşe'nin üniversitede okuyan ağabeyi Fatih'e de bir cep telefonu almak istiyorlardı. Şimdi birlikte neler yaptıklarını inceleyelim.

Ayşe ve ailesi birlikte alışverişe gitti. Önce eskiyen çamaşır makinesi ve televizyonun yerine yenilerini almak için bir beyaz eşya mağazasına girdiler. Son teknoloji ürünü bir çamaşır makinesi ile televizyon beğenip aldılar. Bunların yanında Ayşe için bir de bilgisayar beğendiler. Satıcı, aldıkları ürünleri bir gün sonra getirerek kuracaklarını söyledi.

Beyaz eşya mağazasından ayrıldılar. Sıra Ayşe'nin ağabeyi Fatih'e cep telefonu almaya gelmişti. Büyük bir cep telefonu bayisine girdiler. Fatih'e yeni üretilen bir cep telefonu aldılar. Babası Ayşe'ye "Teknolojik ürünlerin gelişimi hakkında bilgin var mı?" diye sordu.

Ayşe bilgisinin olmadığını söyledi. Babası bu konuyu, yeni bilgisayarı ve İnternet aracılığı ile araştırmasını istedi.

Ertesi gün, aldıkları yeni televizyon, çamaşır makinesi ve bilgisayar, satıcı tarafından getirildi. Böylece Ayşe'nin annesi kendisine çok yardımı olacak yeni çamaşır makinesine, babası futbol maçlarını seyredeceği yeni televizyona, Ayşe de bilgisayarına kavuşmuş oldu.

İlk merdaneli çamaşır makinesi

Ayşe, annesine çamaşır makinesi icat edilmeden önce insanların çamaşırları nasıl yıkadıklarını sordu.

Annesi ona, eskiden köyde insanların çamaşırlarını leğenlerde yıkadıklarını, sonra merdaneli çamaşır makinelerinin, bir süre sonra da günümüzde kullandığımız gelişmiş çamaşır makinelerinin kullanılmaya başlandığını anlattı.

Ayşe, bu teknolojik gelişim sonucunda insanların ne kadar rahat ettiklerini anladı. Çamaşır makinesinin getirdiği kolaylığı fark etti.

Babası yeni televizyonları ile o gün akşam seyredeceği millî maçı büyük bir sabırsızlıkla bekliyordu.

Yeni televizyonlarını çok beğenen Ayşe, babasına iletişimdeki gelişmeler olmadan önce insanlar ve toplumların birbirlerinden nasıl haber aldığını sordu.

Babası, İlk Çağlarda insanlar arasındaki iletişimin çok ilkel yöntemlerle olduğunu anlattı. Islık çalmak, bağırmak, duman ilk iletişim aracıydı. Yüzyıllar geçti, radyo sayesinde çok uzak mesafalere ulaşıldı. Zamanla telefon ve televizyon icat edildi.

Ç.K. s. 66

Televizyon insanlık tarihinde çok önemli bir buluştur. Teknoloji geliştikçe teknolojik bir ürün olan televizyon da yeni özelliklerde üretildi. Ayşe'nin babası, teknolojik ürünlerin insan hayatında vazgeçilmez bir yere sahip olduğunu söyleyerek teknoloji ürünlerinin insanların yaşamındaki önemini belirtti.

O sırada televizyonda Ankara'yı anlatan bir belgesel vardı. Ankara'nın elli yıl önceki görüntüleri ile günümüzdeki görüntüleri yayınlanıyordu. Ayşe, bu görüntüler karşısında çok şaşırdı.

TARTIŞALIM

Ankara ile ilgili yukarıdaki televizyon görüntülerini inceleyerek zaman içerisinde nasıl bir değişim olduğunu söyleyiniz. Bu farklılıklarda teknolojik gelişmelerin etkisini tartışınız.

"Televizyon olmasa dünyadaki gelişmelerden haberdar olamazdık. Otomobil, otobüs, metro olmasaydı ulaşım kim bilir, ne kadar zor olurdu? Telefon ve İnternet olmasaydı bilgiye ulaşmak bu kadar kolay olmazdı."

Ayşe'nin babası teknolojik gelişmelerin sağlık ve eğitim alanında da birçok yenilik ve kolaylığı getirdiğinden bahsetti.

Sağlıkla ilgili teknolojik ürünlerin olmadığı dönemlerde hastalıkların bu kadar kolay teşhis edilemediğini ve tedavilerinin yapılamadığını, hastanelerdeki tomografi, röntgen cihazı vb. araçların, aşı ve ilaçların yetersiz olmasından dolayı insanların öldüğünü söyledi. Artık eğitimde de bilgisayar, tepegöz, projeksiyon gibi ürünlerin kullanıldığını anlattı.

ARAŞTIRALIM

Eviniz ve çevrenizdeki teknolojik araçların insan hayatını nasıl etkilediğini araştırınız.

Ç.K. s. 67, 68

Aşağıdaki tabloda, babasının anlattıklarından yola çıkarak Ayşe'nin teknolojik ürünleri nasıl sınıflandırdığını inceleyiniz. Bu ürünlerin isimleri noktalı alanlara yazınız.

EVDE KULLANILANLAR	ULAŞIMDA KULLANILANLAR	İLETİŞİMDE KULLANILANLAR	SAĞLIK ALANDA KULLANILANLAR	EĞİTİMDE KULLANILANLAR
				
				
				
				

"Eskiden kullanılan haberleşme araçları ile günümüzde kullanılanlar arasında ne gibi farklar vardır?" Ayşe, babasının sorduğu bu soru üzerinde düşünmeye başladı. Siz de aşağıdaki fotoğrafları inceleyerek Ayşe'nin babasının sorusunu yanıtlayınız.

Haberleşmenin dünü bugünü

Dumanla haberleşme: İnsanlar eskiden ilkel yöntemlerle haberleşirdi.

Günümüzde haberleşme gelişmiş teknolojik araçlarla yapılmaktadır.

TARTIŞALIM

Ev aletleri olmasa acaba nasıl bir yaşamımız olurdu? Tartışınız.

Ç.K. s. 69

2. KONU: ZAMANI ÖLÇÜYORUZ

KONUYA HAZIRLIK

- *Bir gün boyunca yapacağınız işleri planlarken zamanı belirlemek önemlidir. Zamanı hangi araçları kullanarak belirlersiniz?*

KAVRAMLAR

- Ekonomik faaliyet
- Emek
- İstek ve ihtiyaçlar
- Ekonomi

Saatler

Hasan, okula gitmek için her günkü gibi evden çıktı. Yolda arkadaşıyla beraber yürürken bir taşa ayağı takılarak yere düştü. Kolu üzerine düşen Hasan hemen toparlandı. Kendisine bir şey olmamıştı ancak saatine baktığında saatinin çalışmadığını gördü.

Saati onun için çok önemliydi çünkü 4. sınıfa geçtiğinde onu Hasan'a babası almıştı. Çok üzüldü. Okulun yakınında yaşlı saat tamircisi Ahmet amcanın dükkânı vardı. Hasan okul çıkışı vakit geçirmeden Ahmet amcanın iş yerinin yolunu tuttu.

Saatçi Ahmet amca saate baktığında önemli bir şey olmadığını, hemen tamir edip kendisine vereceğini söyledi. Ahmet amca işini çok iyi bilen biriydi. Hasan'a "İnsanlar zamanı ölçmeye nasıl başladılar, biliyor musun?" dedi. Hasan, Ahmet amcanın konuşmasını ilgiyle dinledi.

“İnsanlar eski çağlarda zamanı ölçen araçlar yapmaya ihtiyaç duydular. Önceleri Güneş ve suyu kullanarak saatler yaptılar. Daha sonra kum saatini icat ederek zamanı daha iyi ölçmeyi başardılar.

Yine bu dönemlerde insanlar çeşitli yerlerinden delinmiş olan bir kabın içerisine suyun boşalma süresini gözlemlemişlerdi. Kabın içerisindeki su boşaldıkça seviye değişimine işaret koydular. Böylece su saati yapmayı başardılar. Daha sonra birçok mucit, saat yapımını geliştirerek bugünkü kullandığımız saatleri icat ettiler.” dedi ve devam etti.

? Peki insanlar zamanı ölçme araçlarından biri olan saatlere neden ihtiyaç duymuşlardır?

Su saati insanların zamanı belirlemek için kullandığı ilk saatlerdendir.

İnsanlar zamanı belirlemek için Güneş’i de kullanmışlardır.

Sonraki aşamalarda kumun akış hızını kullanarak zamanı belirlemişlerdir.

Teknolojik gelişmelere bağlı olarak günümüzde dijital saatler kullanılmaya başlanmıştır.

ARAŞTIRALIM

Siz de İnternet’ten veya çeşitli kaynaklardan saatin teknolojik gelişimini gösteren fotoğraflar bularak sınıfa getiriniz. Saat konusunda bugün gelinen noktayı nasıl buluyorsunuz?

Takvimler

Hasan, bu konu hakkında bilgisi olmadığını ancak konu ile ilgili İnternet ve kütüphaneden araştırma yapıp Ahmet amcaya bilgi vereceğini söyleyerek dükkândan ayrıldı.

Hasan araştırmasını tamamladıktan sonra ertesi gün Ahmet amcanın yanına giderek elde ettiği bilgileri ona heyecanla anlattı.

Takvimler, önemli bir ihtiyaçtan doğmuştur.

Mısır'da Nil Nehri'nin kenarında tarımla uğraşan insanlar için ne zaman ekim yapılıp ne zaman hasadın toplanacağını bilmek çok önemliydi. Bu nedenle Nil Nehri'nin çevresine taşıp sonra geri çekilmesi takvimin bulunmasında etkili olmuştur.

Daha sonra Mısırlılar, zamanı gün, hafta, ay ve yıl olarak dönemlere ayırdılar. Zamanın bu şekilde parçalara bölünüp düzenli bir şekilde gösterildiği çizelgeye takvim adını verdiler.

Mısırlılardan sonra başka toplumlar da kendi takvimlerini oluşturdular. Bu toplumlar, kendileri için önemli olan bir olayı veya olayları takvimlerine başlangıç olarak aldılar. Bunlardan miladi takvim Hz. İsa'nın doğumunu (milat) başlangıç kabul eder. Hicri takvim ise Hicret olayını yani Hz. Muhammed'in ve Müslümanların Mekke'den Medine'ye göçünü başlangıç olarak alır.

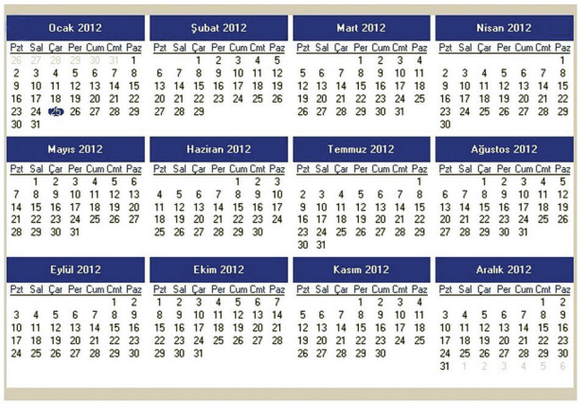

Ocak 2012

Pzt	Sal	Çar	Per	Cum	Cmt	Paz
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Şubat 2012

Pzt	Sal	Çar	Per	Cum	Cmt	Paz
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29				

Mart 2012

Pzt	Sal	Çar	Per	Cum	Cmt	Paz
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Nisan 2012

Pzt	Sal	Çar	Per	Cum	Cmt	Paz
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Mayıs 2012

Pzt	Sal	Çar	Per	Cum	Cmt	Paz
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Haziran 2012

Pzt	Sal	Çar	Per	Cum	Cmt	Paz
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Temmuz 2012

Pzt	Sal	Çar	Per	Cum	Cmt	Paz
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Ağustos 2012

Pzt	Sal	Çar	Per	Cum	Cmt	Paz
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Eylül 2012

Pzt	Sal	Çar	Per	Cum	Cmt	Paz
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Ekim 2012

Pzt	Sal	Çar	Per	Cum	Cmt	Paz
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Kasım 2012

Pzt	Sal	Çar	Per	Cum	Cmt	Paz
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Aralık 2012

Pzt	Sal	Çar	Per	Cum	Cmt	Paz
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

Miladi takvim

Ay	Türkçe	Arapça	Gün	Notlar(Ay Kısaltmaları)
Birinci Ay	Muharrem	محرم	30	M
İkinci Ay	Safer	صفر	29	S
Üçüncü Ay	Rebiülewel	ربيع الأول	30	Ra
Dördüncü Ay	Rebiülahir	ربيع الثاني	29	R
Beşinci Ay	Cemaziyelewel	جمادى الأولى	30	Ca
Altıncı Ay	Cemaziyelahir	جمادى الثانية	29	C
Yedinci Ay	Recep	رجب	30	B
Sekizinci Ay	Şaban	شعبان	29	Ş
Dokuzuncu Ay	Ramazan	رمضان	30	N
Onuncu Ay	Şewal	شوال	29	L
Onbirinci Ay	Zilkade	ذو القعدة	30	Za
Onikinci Ay	Zilhicce	ذو الحجة	29 ya da 30	Z

Hicri takvim

Türkler de tarih boyunca çeşitli takvimler kullanmışlardır. İlk kullandıkları takvim On İki Hayvanlı Türk takvimidir.

İnsanlar yapacakları işleri hayatlarındaki önemli olayları planlarken takvimlerden yararlanırlar.

? Aşağıdaki On İki Hayvanlı Türk takvimi ile günümüzde kullandığınız takvimi karşılaştırınız. Ne tür farklar olduğunu söyleyiniz.

İlk Çağlardan beri insanlar gökyüzünü gözlemlemek istemişlerdir. Bunun için gözlemevleri (rasathane) kurmuşlardır. Bu gözlemler sonucunda ay, güneş ve yıldızların gökyüzündeki hareketlerinden yararlanarak takvimleri geliştirmişlerdir.

BİLGİ KUTUSU

Atatürk'ün önderliğinde 26 Aralık 1925 yılında çıkarılan bir kanunla Osmanlı Devleti'nde kullanılan takvim, saat ve ölçülerin yerine yenileri kabul edildi. Takvim, saat ve ölçüler alanında yapılan inkılapla 1 Ocak 1926 tarihinden itibaren bugün kullandığımız miladi takvime geçildi.

TARTIŞALIM

İnsanlar zamanı ölçen aletleri yapmaya neden ihtiyaç duymuşlardır? Zaman ölçme araçları olmasaydı hangi sonuçlar ortaya çıkardı? Tartışınız.

Ç.K. s. 70

3. KONU: DEĞİŞEN TEKNOLOJİK ARAÇLAR

KONUYA HAZIRLIK

- *Günümüzde kullandığımız gelişmiş teknolojik ürünlerden bilgisayarların hangi aşamalardan geçmiş olduğunu ve bu konudaki düşüncelerinizi söyleyiniz.*

KAVRAMLAR

- Teknoloji

Aşağıdaki fotoğrafları inceleyerek ne anladığınızı söyleyiniz.

? Telefon neden önemli bir iletişim aracıdır? Açıklayınız.

TARTIŞALIM

Günümüzde, gelişmiş iletişim araçları hayatımızı kolaylaştırmaktadır. Sizce bunlardan hayatımızı daha çok kolaylaştıran hangisidir?

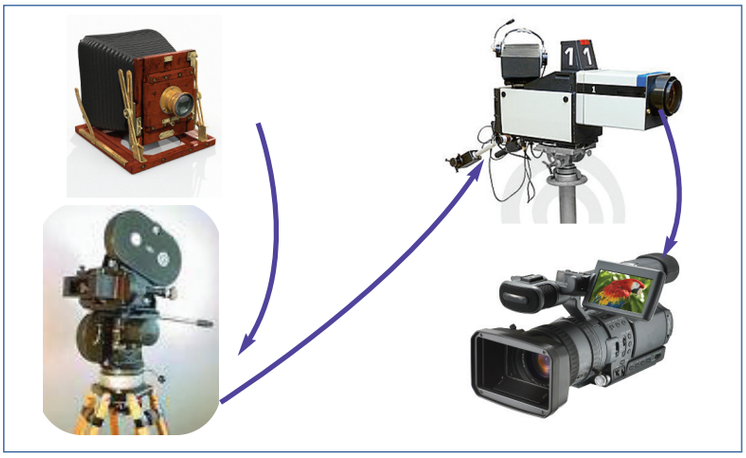

Yandaki fotoğraflarda hayatımızda önemli bir yere sahip olan kameranın ve televizyon yayıncılığının gelişim hikâyesini görüyorsunuz.

İlk televizyon yayınlarının nasıl gerçekleştiğini hiç merak ettiniz mi?

İlk kameraların çok yavaş çalıştığını biliyor muydunuz? İlk televizyon görüntüleri kameralar yavaş çalıştığı için net ve kaliteli kayıtlar yapamıyordu. Gün geçtikçe kameralar geliştirildi. Böylece televizyon çekimleri ve görüntüler de düzeldi. İlk filmler siyah beyazdı ve sessiz çekim yapılıyordu. Seslendirme film çekildikten sonra kaydediliyordu.

1895 yılında taşınabilir kamera icat edildi. İlk sesli filmlerde en büyük sorunlardan biri mikrofondu. Mikrofonun ne şekilde kullanılacağı sorun oluyordu.

İngiltere'nin Londra şehrinde 1936 yılında siyah beyaz televizyon yayınları yapılmaya başlandı. Daha sonra da renkli filmler yapıldı.

Amerika'da 1953 yılında ilk renkli televizyon yayını başarı ile gerçekleştirildi. Bu çalışmaların ardından televizyon hızla gelişerek dünyaya yayılmıştır.

Ülkemizde ilk televizyon yayıncılığı 1964'te kurulan Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) tarafından yapıldı. 1968 yılında siyah-beyaz yayına, 1984 yılında ise renkli yayına başlandı.

? Sizce televizyonun zaman içerisindeki gelişimi hayatımızı nasıl etkilemiştir? Örnek veriniz.

ARAŞTIRALIM

Evinizde kullandığınız bir teknolojik ürün belirleyerek tarihsel gelişimi ile ilgili araştırma yapınız. Araştırma sonuçlarını rapor hâlinde sınıfa sununuz.

Ç.K. s. 71, 72

5. unite_Layout 1 05.06.2015 13:13 Page 110

4. KONU: TEKNOLOJİK ÜRÜNLERİ DOĞRU KULLANALIM

KONUYA HAZIRLIK

- *Televizyon ve bilgisayar gibi iletişimimizi kolaylaştıran teknolojik araçların insan sağlığına olumsuz etkileri neler olabilir?*

KAVRAMLAR

- Teknoloji
- Çevre
- Çevre kirliliği

Okuldan dönen Hasan, biraz dinlenip ödevlerini yaptı. Akşama doğru ailece yemeklerini yediler. Yemekten sonra televizyon izlemek için oturma odasına geçtiler.

Televizyondaki bir program, Hasan'ın ilgisini çekmişti. Programı sunan kişi teknolojik ürünlerin yararları ve zararları hakkında konuşuyordu. Örnek olarak da cep telefonunu veriyordu. İletişimi çok kolaylaştıran cep telefonlarının yaydıkları radyasyondan dolayı sağlık sorunlarına yol açtığını söylüyordu.

Günlük yaşamda kullandığımız plastik kapların ve pet şişelerin, yiyecek ve içecekleri koruduğunu ancak bunların doğada uzun yıllar kaybolmadığını, bunun da çevre kirliliğine neden olduğunu anlatıyordu.

BİLGİ KUTUSU

CEP TELEFONU

Uzun süreli cep telefonu kullanımının;

- Kısa süreli hafıza kaybına,
- Baş ağrısına,
- Tansiyon yükselmesine,
- Beyin tümörüne,
- Aşırı yorgunluğa neden olabileceğini biliyor muydunuz?

TARTIŞALIM

Evlerimizdeki teknolojik ürünleri kullanırken nelere dikkat etmeliyiz? Tartışınız.

Aşağıdaki fotoğrafları inceleyerek teknolojik ürünlerin çevreye ne gibi zararlar verebileceğini söyleyiniz.

Teknolojik ürünlerin yararlarının yanında zararları da vardır. Otomobiller ulaşımı kolaylaştırır. Ancak aynı zamanda egzozlarından çıkan zararlı gazlar çevre kirliliğine yol açar. Ayrıca uçaklar, çeşitli iş makineleri ve taşıtlar çalışırken çıkardıkları seslerle gürültü kirliliğine neden olur.

Fabrikalar ekonomiye önemli katkı sağlar. Fabrika atıkları önlem alınmazsa çevrenin kirlenmesine neden olur. Fabrikaların bacalarından çıkan zehirli gazlar ise havayı kirletir. Ancak fabrika bacalarına filtre takılırsa havanın kirlenmesi bir ölçüde engellenmiş olur.

Televizyonda izlediği bu program Hasan'ı çok etkilemişti. Bilmediği birçok şeyi öğrenmişti.

Aşağıda verilen gazete haberini okuyunuz. Millî Eğitim Bakanlığının uygulaması hakkındaki düşüncelerinizi söyleyiniz.

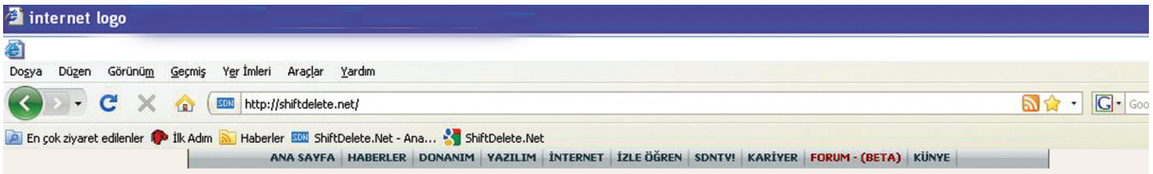

Televizyonun Zararları Okulda Öğretilecek

Çocukların ve gençlerin televizyon, İnternet gibi iletişim organlarından verilen mesajları doğru algılamasını sağlamak üzere bu yıl ilk kez "medya okuryazarlığı" dersi okutulmaya başlandı. Millî Eğitim Bakanı bu konu ile ilgili olarak yaptığı konuşmada, çocukların televizyon başında geçirdikleri zamanın, okulda geçirdikleri zamandan fazla olduğunu söyledi. Bunun son derece tehlikeli bir durum olduğunu da belirtti. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı ise her çocuğun haftada 25 saat televizyon izlediğini, bunun lise bitene kadar toplam 15 bin saat televizyon izlendiği anlamı taşıdığını dile getirdi.

İnternet gazete haberi (5)nden yararlanılarak düzenlenmiştir.

ARAŞTIRALIM

Teknolojik ürünlerin insanlara veya doğaya verdiği zararları azaltacak ya da yok edecek çözüm yolları bulunuz.

Ç.K. s. 73

5. unite_Layout 1 05.06.2015 13:13 Page 112

5. KONU: ISITAN TASARIM

KONUYA HAZIRLIK

- *Günümüzde teknolojinin hızla gelişmesinin nedenleri sizce neler olabilir?*

KAVRAMLAR

- Giyim
- İstek ve ihtiyaçlar

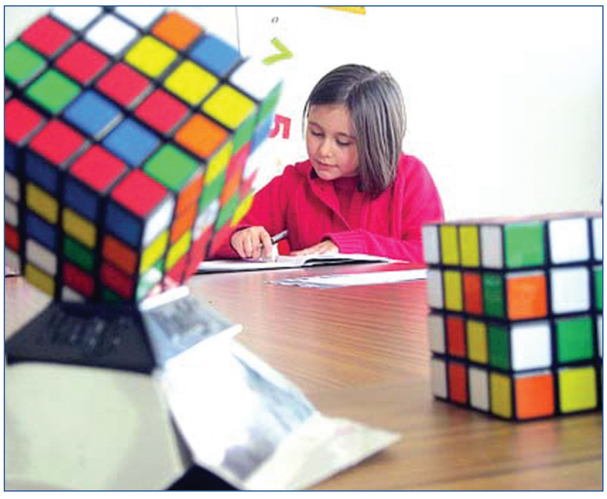

Ayşe yaz aylarını çok seviyordu. Yazın hiç üşümüyordu. Ancak kış ayları yaklaştıkça Ayşe'yi bir düşünce aldı. Çünkü kışın çok üşüyordu. Evde olduğu zamanlarda evin ısıtma sistemi olduğu için üşümüyordu. Ama bütün kış evde oturup bekleyemezdi. Karda kaymayı, kar topu oynamayı da çok seviyordu. Ayrıca okula gittiğinde teneffüse çıkıyorlardı. Bazen kısa teneffüs içerisinde üzerine kabanını almadan çıktığı oluyordu. Bu dikkatsizliğinin sonucu çok çabuk hasta oluyordu. Kış ayları onun için bir kâbusa dönüşüyordu.

Ayşe, kış aylarındaki üşüme sorununa bir çözüm bulmak amacıyla bir proje tasarlamaya karar verdi. Projesi üzerinde çalışmaya başladı. Ayşe'nin projesini inceleyerek düşüncelerinizi söyleyiniz.

BİLGİ KUTUSU

TASARIM

Tasarım, bir ürünün tümü veya bir parçası üzerindeki süslemenin çizgi, şekil, biçim, renk, doku, malzeme veya esneklik gibi insan duyuları ile algılanan çeşitli unsur veya özelliklerinin oluşturduğu bütünü ifade eder.

Ayşe'nin projesine göre özel bir kumaştan yapılan kıyafet, soğuk havayı algıladığında, yapıldığı özel kumaşın içerisindeki özel maddeler ısı enerjisi ortaya çıkaracaktı. Vücut ısısı belli bir seviyede tutulacak, soğuk algınlığı nedeniyle ortaya çıkacak hastalıklar da engellenecekti. Ayrıca kumaşın ısısı belli bir dereceye geldiğinde termostat devreye girerek elbisenin daha fazla ısınmasını engelleyecekti.

TARTIŞALIM

Ayşe'nin hazırladığı ürün tasarımı gerçekleşebilir mi? Neden?

Aşağıdaki karikatürü inceleyerek siz de ilginç ürün tasarımlarını arkadaşlarınızla paylaşınız.

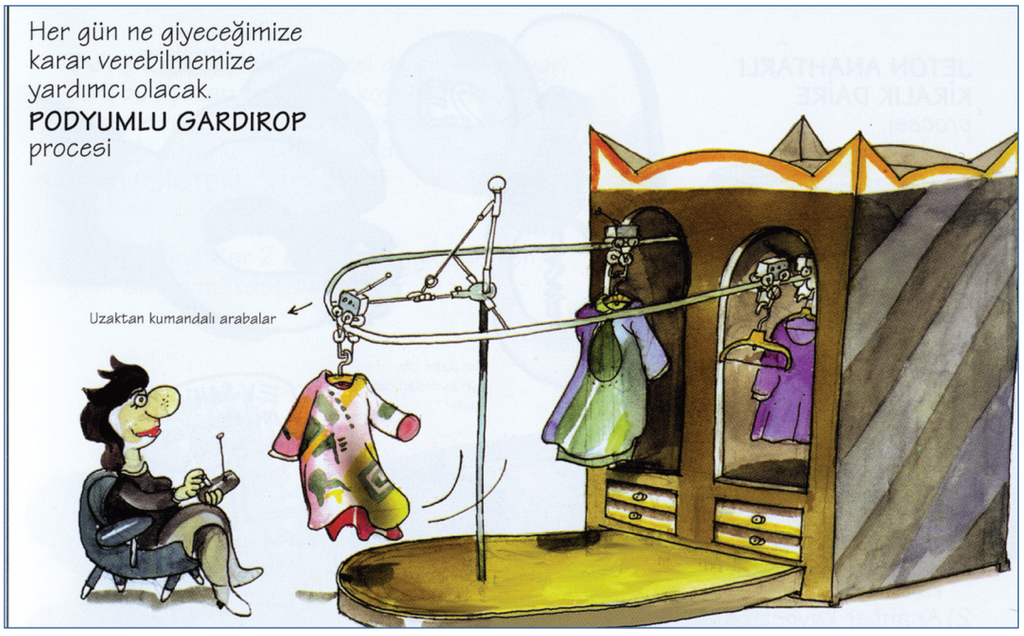

SAYAR, İrfan, Zihni Sinir Projeler, s. 43.

Ç.K. s. 74, 75

5. unite_Layout 1 05.06.2015 13:13 Page 114

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

I. BOŞLUK DOLDURMA

Aşağıdaki kutucuklarda verilen kelimeleri ve kelime gruplarını kullanarak cümlelerde boş bırakılan yerleri doldurunuz.

Gözlem evi	On İki Hayvanlı Türk takvimi	Kum saati
teknolojik	Hicri takvim	Güneş

1. Miladi takvim ..... yılına göre düzenlenmiştir.

2. Türklerin kullandıkları ilk takvim ..... dir.

3. İnsan ihtiyaçlarının zaman içinde değişimi ..... gelişmelere neden olmuştur.

4. İlk Çağlardan beri insanlar gökyüzünü gözlemlemek için ..... kurmuşlardır.

II. EŞLEŞTİRME

Aşağıda verilen resimleri ilgili oldukları hizmet alanlarıyla eşleştiriniz.

EĞİTİM

İLETİŞİM

SAĞLIK

ULAŞIM

III. DOĞRU-YANLIŞ

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına “D”, yanlış olanlara “Y” harfi yazınız.

( ) **1.** Cep telefonu ile uzun süre konuşmak insan sağlığına zararlıdır.

( ) **2.** Bulaşık makinesinin kullanılması insan yaşamında önemli bir kolaylık sağlamıştır.

( ) **3.** En gelişmiş iletişim aracı gazetedir.

( ) **4.** Türkiye’de ilk televizyon yayını 1968 yılında başlamıştır.

( ) **5.** Tomografi haberleşme aracıdır.

IV. ÇOKTAN SEÇMELİ SORULAR

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdakilerden hangisi sağlık alanında kullanılan teknolojik ürünlerden **değildir**?

A) MR cihazı **B)** Projeksiyon cihazı **C)** Tomografi cihazı **D)** Röntgen cihazı

2. Bilgisayar üzerinden bilgilere ulaşmamızı sağlayan sistem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Belgegeçer **B)** İnternet **C)** Ekran **D)** Kulaklık

3. İnsanların zamanı ölçmek için kullandıkları ilk saat hangisidir?

A) Kum saati **B)** Güneş saati **C)** Pilli saat **D)** Su saati

4. Yeni bir ürün ortaya çıkarma işine ne denir?

A) Üretim **B)** İcat **C)** Teknoloji **D)** Tasarım

5. Aşağıdakilerden hangisi okullarda kullanılan eğitim araçlarından biri **değildir**?

A) Projeksiyon **B)** Tepegöz **C)** Bilgisayar **D)** Röntgen cihazı

5. unite_Layout 1 05.06.2015 13:13 Page 116

6.ÜNİTE

KONU

1. FARKINDA MIYIZ?
2. SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI

6. unite_Layout 1 05.06.2015 13:14 Page 117

HEP BİRLİKTE

BAŞLIKLARI

3. ETKİLEŞİM KAÇINILMAZ
4. SOSYAL VE EĞİTSEL YÖNÜMÜZ

6. unite_Layout 1 05.06.2015 13:14 Page 118

1. KONU: FARKINDA MIYIZ?

KONUYA HAZIRLIK

- *Toplumsal sorunlar karşısında insanlar nasıl hareket etmelidir? Bu konuyla ilgili örnekler bulunuz.*

KAVRAMLAR

- Grup
- Kurum
- Sivil Toplum Kuruluşu

Yandaki fotoğrafta, tarihî bir binanın dikkatsizlik sonucu yandığı görülmektedir. Bu tür tarihî ve kültürel değeri olan binaların yok olmasını hiçbirimiz istemeyiz. Ancak buna rağmen yangınlar bazen önlenememektedir.

İstanbul, dünyada doğal, tarihî ve kültürel varlıkları ile insanları büyüleyen önemli kentlerden biridir. Tarihî bakımdan Üsküdar'ın ayrı bir yeri vardır.

Aşağıdaki fotoğraf, Semih adlı öğrencinin Üsküdar'da oturduğu semte aittir. Fotoğrafta da görüldüğü gibi bu semtte pek çok eski ahşap ev, köşk ve yalı bulunmaktadır.

Semihlerin mahallesinde bir gece yarısı yangın çıktı. Yanan, tarihî bir köşktü. Çok sayıda polis, ambulans ve itfaiye aracı mahalleyi doldurmuştu. Görevliler canları pahasına yangını söndürmeye çalışıyorlardı. Bu yangını söndüren itfaiye ekibinde Semih'in babası da görev almıştı. Semih ilk defa bir yangın ve yangına müdahale olayına tanıklık ediyordu.

İtfaiye erlerinin yangını söndürürken karşı karşıya kaldığı tehlikeler Semih'i çok korkutmuştu. Görevlilerin yoğun çabası sonucu tarihî köşk tamamen yanmaktan kurtarıldı. Semih, babasının ve diğer görevlilerin bu çabasından gurur duymuştu.

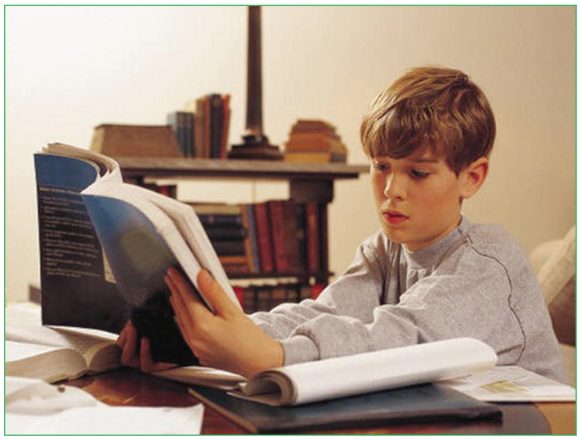

Ertesi sabah Semih'in sınıf arkadaşları, gece yarısı çıkan yangınla ilgili konuşuyordu. Öğretmenleri, onlara neler konuştuklarını sordu. Onlar da durumu anlattılar. Öğretmenleri de yangından yola çıkarak çevrede belli bir amaç doğrultusunda çalışan kurum, kuruluş, sosyal örgüt ve grupları araştırmalarını istedi.

? Yukarıda anlatılan olayda görevli itfaiyecilerin hangi kuruma bağlı çalıştığını söyleyiniz.

Semih, babasıyla bir röportaj yapmaya karar verdi. Bunun için önceden bazı soruları hazırladı.

Semih'in hazırladığı sorulardan biri:

"Tarihî ve kültürel değeri olan binaların korunmasında hangi kurumlar ve sivil toplum kuruluşları görev yapmaktadır?" şeklinde idi.

TARTIŞALIM

Çevremizdeki tarihî yapıların korunması için neler yapılmalıdır?

Aşağıdaki tabloyu inceleyerek resmî kurum, kuruluş ve sosyal örgütlerden çevrenizde olanları söyleyiniz.

Olağanüstü Durumlar	Resmî Kurum ve Kuruluşlar	Sivil Toplum Kuruluşları
Deprem	Sivil Savunma Teşkilatları Bakanlar Kurulu Valilikler Kaymakamlıklar	Türk Kızılayı AKUT
Yangın	Belediyeler İtfaiye Polis Askerî birimler Sağlık ekipleri	Vatandaşlar Yakın çevredeki sivil toplum örgütleri
Sel ve Heyelan	İçişleri Bakanlığı Valilikler Kaymakamlık Belediyeler Polis teşkilatı ve askerî birimler	Türk Kızılayı Arama ve kurtarma ekipleri Yardım kuruluşları
Salgın Hastalıklar	Sağlık Bakanlığı Hastane Sağlık ocakları Dispanserler	Özel hastaneler Tıp merkezleri Gönüllü doktorlar Sağlık ile ilgili sivil toplum kuruluşları

Semih'in hazırladığı, acil durumlarda hangi telefon numaralarının aranması gerektiği ile ilgili aşağıdaki tabloyu inceleyelim.

Acil Durum Telefon Numaraları	
Alo Yangın İhbar	**110**
112 Acil Servis	**112**
Bilinmeyen Numaralar	**11811**
Alo Zabıta	**153**
Polis İmdat	**155**
Jandarma İmdat	**156**
Orman Yangını İhbarı	**177**
Telefon Arıza	**121**
Su Arıza	**185**
Elektrik Arıza	**186**
Gaz Arıza	**187**

? 112 Acil servisine ne zaman ihtiyacımız olabilir?

? Tablodaki telefon numaralarını çevrenizde, nerelerde görebilirsiniz?

Ç.K. s. 78, 79

6. unite_Layout 1 05.06.2015 13:15 Page 121

Şimdi de ülkemizdeki eğitim, sağlık ve yardım kuruluşlarının kullandığı logolarla ilgili olarak sınıftaki öğrencilerden birinin araştırmasını okuyalım.

Arkadaşlar, yanda gördüğünüz logo Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de eğitime çok büyük önem verilmektedir. Bu kurumlar Atatürk'ün ilke ve inkılapları doğrultusunda Anayasa ve Türk millî eğitiminin amaçlarına uygun bir şekilde eğitim öğretim faaliyetlerinde bulunur.

Mustafa Kemal Atatürk, kurduğu Türkiye Cumhuriyeti'ni gençliğe emanet etmiştir. O, gençlere ülkeyi çağdaş uygarlığın üzerine çıkarma görevini vermiştir. Atatürk, gençliğin bu hedefe varabilmesinin de ancak nitelikli bir eğitimle olabileceğine inanmıştır. Bu inancını Samsun'da 22 Eylül 1924 tarihinde öğretmenlerle yaptığı söyleşide şu cümlelerle dile getirmiştir: "Eğitimdir ki bir ulusu ya özgür, bağımsız, şanlı, yüksek bir toplum olarak yaşatır ya da bir ulusu köleliğe, yoksulluğa terk eder."*

Atatürk, Türk milletinin kalkınması için eğitime önem vermiş, eğitim kurumlarının açılmasını istemiştir. Daha geniş halk kitlelerine okuma yazma öğretmek üzere "Millet Mektepleri" ni açmıştır. Eğitime katkılardan dolayı Atatürk'e Millet Mektepleri Başöğretmeni unvanı verilmiştir (24 Kasım 1928).

Günümüzde eğitim alanında çalışma yapan birçok sivil toplum kuruluşları vardır. Yandaki logo Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfına aittir. Vakfın amacı Türkiye'nin daha iyi eğitilmiş kuşaklara sahip olmasını sağlamaktır.

Siz de günümüzde eğitim öğretim faaliyetlerinde bulunan kurumlara örnekler veriniz.

Ülkemizde sağlık ve yardımlaşma alanında kurulan kurum ve kuruluş da en az eğitim kurumları kadar yaygın ve çeşitlidir. Yandaki logo Sağlık Bakanlığına aittir. Yurt genelinde, sağlık alanında, halkımıza eşit ve kaliteli hizmet sunmak için çalışmalar yapmaktadır.

Türk Kızılayı bir yardım kuruluşu olarak savaşta ve barışta, yurt içinde ve yurt dışında felakete uğrayan insanlara yardım etmek amacıyla kurulmuştur. Sağlık ve sosyal dayanışmayı da destekleyen dernek, zor gün dostu olarak da adlandırılmaktadır. Deprem, yangın, sel vb. doğal afetlerde zarar görenlere yiyecek, giyecek, yakacak, ilaç ve çadır gibi gereksimlerini karşılamanın yanında kan bulma hizmetlerini düzenler ve yürütür. Dernek, insan saygınlığının korunması doğrultusunda her koşulda, yerde ve zamanda muhtaç ve korumasız insanların yanında yer almaktadır ve faaliyet göstermektedir.

ARAŞTIRALIM

Çevrenizde insanlara yardım amacıyla faaliyet gösteren kurum ve kuruluşları, bunların çalışmalarını araştırınız.

* U. Kocatürk, Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri, s.234.

2. KONU: SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI

KONUYA HAZIRLIK

- *Mahallenizde, köyünüzde ve yaşadığınız çevrede insanların karşılaştığı en önemli sorunlar neler olabilir?*

KAVRAMLAR

- Sosyal örgüt
- Sosyal etkileşim
- Sorumluluk
- Afet

Aşağıdaki bilgi notu ve teşekkür mektubunu okuyarak ilgili soruları cevaplayınız.

2003 Kampanyasının Ardından

Ağustosta başlayıp okulların açıldığı 15 Eylül tarihine kadar devam eden "2003 Yılı Mektuplu Kırtasiye Yardımı Kampanyası" çerçevesinde toplanan 7395 zarf; Adana, Ağrı, Bingöl, Elâzığ, Erzurum, Hakkâri, İstanbul, Sivas, Şanlıurfa, Uşak ve Van illerinde ihtiyaç sahibi ilköğretim öğrencilerine dağıtıldı. Kimi öğrencilerin cevaben yazdıkları teşekkür mektupları tarandı ve yardımseverlerin elektronik posta adreslerine iletildi. Toplu olarak elimize ulaşanlar ise posta adreslerine gönderildi. Aşağıda, yardım zarflarının öğrencilere teslim edilmesi sırasında çekilmiş fotoğraflar ile küçük öğrencilerin cevap mektuplarından birini bulacaksınız.

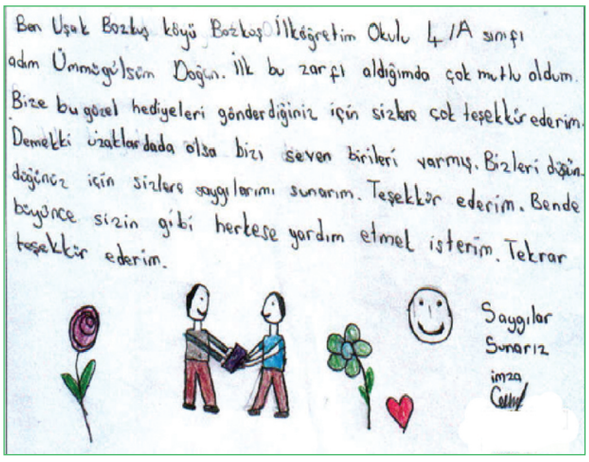

Ben Uşak Bozkuş köyü Bozkuş İlköğretim Okulu 4/A sınıfı adım Ümmügülsem Doğan. İlk bu zarfı aldığımda çok mutlu oldum. Bize bu güzel hediyeleri gönderdiğiniz için sizlere çok teşekkür ederim. Demekki uzaklardada olsa bizi seven birileri varmış. Bizleri düşündüğünüz için sizlere saygılarımı sunarım. Teşekkür ederim. Bende böylece sizin gibi herkese yardım etmek isterim. Tekrar teşekkür ederim.

Saygılar Sunarız

imza

- Kampanyanın içeriği hakkında neler söylenebilir?
- Teşekkür mektubu yazan öğrencinin duygu ve düşünceleri hakkında neler söyleyebilirsiniz?
- Bu kampanyayı düzenleyenler hangi alanda hizmet vermişlerdir?
- Kampanyada kimlerin, hangi alanlarda katkıları olmuş olabilir?

ARAŞTIRALIM

Çevrenizde eğitim alanında yardım kampanyaları düzenleyen grup, kurum ya da sosyal örgüt var mı? Araştırınız.

Ç.K. s. 80

6. unite_Layout 1 05.06.2015 13:15 Page 123

Aşağıdaki İnternet sayfasında, Ekim 2006 tarihinde Batman'da yaşanan sel felaketinin ardından Batman Belediye Başkanının Başbakana sunulmak üzere yazdığı yardım talebini görmektesiniz. Bu sayfayı inceleyerek edindiğiniz bilgiler doğrultusunda Batman'da kimlere, ne şekilde yardım edilebileceğini tespit ediniz.

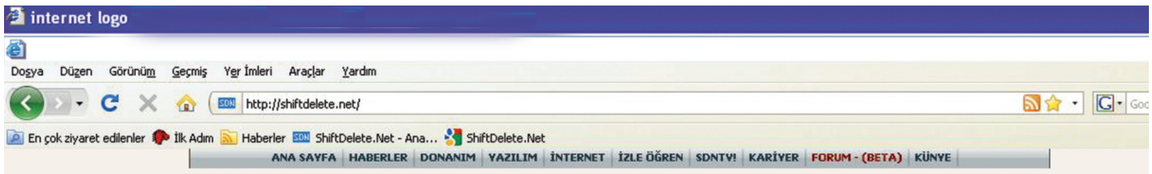

Sayın Başbakanım,

Batman tarihinin en büyük felaketinin yaşandığı şu günlerde acımızı paylaştığınız için teşekkür ediyoruz.

Kentimizin sosyal, kültürel, çevre ve sağlık gibi büyük sorunları mevcuttur. Yokluk ve yoksulluk, kentimizde insanlarımızın yaşamını olumsuz etkilemektedir.

...

Sel felaketi ile birlikte yıllardır kentimizde yaşanan sosyal ve ekonomik problemler daha somut bir şekilde ortaya çıkmıştır. Sel felaketinden önce de Batman'ın yerleşim alanları doğal afet alanı kapsamına alınmalıydı. Takdir edersiniz ki sel felaketi ile Batman'ın doğal afet kapsamına alınması daha da zorunlu hâle gelmiştir.

Bölgemizde yaşanan olaylardan dolayı mağdur olan insanlarımız vardır. Yaşam koşullarının iyileştirilmesi sadece yerel yönetimlerimizin ekonomik olanakları ile mümkün değildir. Devletimizin acil yardımlarını bekliyoruz.

İnternet gazete haberi(6) (Düzenlenmiştir).

Aşağıdaki haberi okuyunuz. Haberde adı geçen resmî ya da özel bir kuruluş olup olmadığını söyleyiniz. Ayrıca haberde adı geçen kişi, grup, kurum ve sosyal örgütleri tespit ediniz.

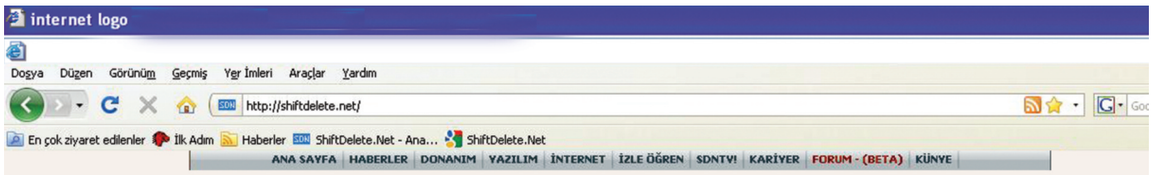

Sel Mağdurlarına Yardımlar Sürüyor

Gönüllü yardım kuruluşları tarafından sel mağdurları için yaptırılan 34 daire hak sahiplerine teslim edildi. Geri kalan evlerin de en kısa zamanda tamamlanıp ihtiyaç sahiplerine teslim edileceği bildirildi.

Dernek Başkanı, "Evlerin bütün boya badanası elden geçirildi. Tesisatlar yenilendi. A'dan Z'ye döşenip tüm eksiklikler giderildi. Bir yıllık kira ve gıda ihtiyaçları karşılandı. Hazırlanan bir evin yaklaşık maliyeti 10 bin TL oldu." dedi. Törende söz alan Batman Belediye Başkanı, sel felaketinin ilk gününden itibaren yapılan yardımları anlamlı bulduklarını belirterek teşekkür etti. Batman Valisi de yaşanan sel felaketinden sonra ülkenin her yerinden her kesiminden Batman'a yardım eli uzatıldığını belirterek gösterilen bu duyarlılıktan dolayı yardımda bulunan tüm kurum, kuruluş ve kişilere teşekkür etti.

İnternet gazete haberi (7) (Düzenlenmiştir).

Aşağıdaki İnternet haberini inceleyiniz.

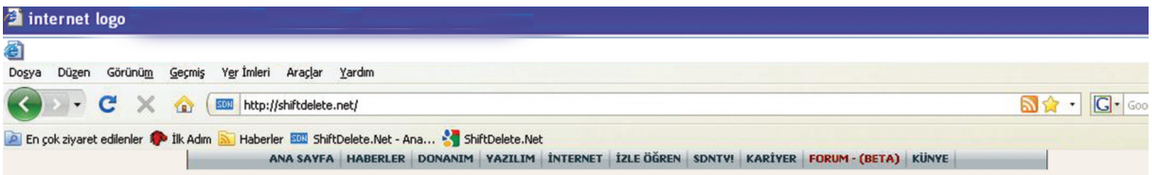

Türkiye'den İran'a yardım eli

Türkiye'den İran'a gönderilen yardımlar, Kirman'a ulaştı. Ankara'dan 2, İstanbul'dan da 3 askeri uçakla gönderilen yardım ekipleri ile yardım malzemeleri, deprem bölgesine yakın olan Kirman şehrine ulaştı. Yardım malzemeleri Kirman'dan deprem bölgesine karayoluyla götürülürken, doktorlar, sağlık görevlisi ve arama kurtarma ekiplerinden oluşan destek ekipleri ise Kirman'dan İran'a ait uçaklarla deprem bölgesine naklediliyor.

İnternet gazete haberi (8)

Yukarıdaki haberde olduğu gibi ülkemizin, dünyanın farklı bölgelerindeki ihtiyaç sahiplerine de yardımda bulunduğunu görüyorsunuz. Bu durum yardımlaşma, dayanışma ve sorumluluk bilincinin bütün insanlar için geçerli olduğunun bir göstergesidir. Çevremizde yardıma ihtiyacı olan kişileri ya da grupları düşünmekle birlikte zor durumda olan başka ülkelerin insanlarına da yardım etmeliyiz.

Aşağıda sosyal örgütler ile ilgili bir şema yer almaktadır. Şemada adı geçen sosyal örgütlerin adlarını daha önceden duyup duymadığınızı düşününüz. Hangi alanda faaliyetlerde bulunduklarını tahmin ediniz. Bu kuruluşların faaliyetlerine bildiğiniz kadarıyla örnekler veriniz. Bunların gönüllülük esasına göre faaliyetlerde bulunduğuna özellikle dikkat ediniz.

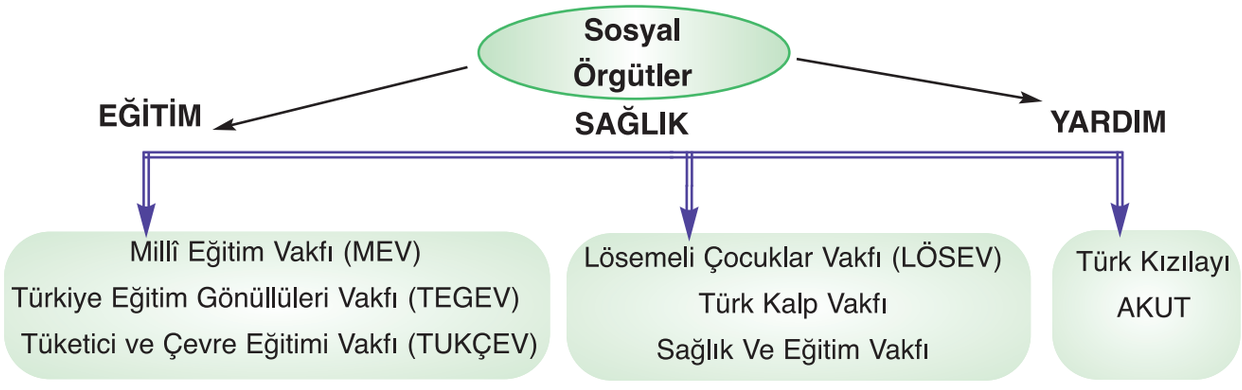

ARAŞTIRALIM

Yukarıdaki şemada belirtilen vakıf ve derneklerin hizmet alanlarını dikkate alarak bu alanlarda çalışan başka vakıf ve derneklerin olup olmadığını araştırınız.

Ç.K. s. 81

Aşağıda Türk Kızılayı ekibinin bir yardım faaliyeti görseli verilmiştir.

? Kızılay'ın yapmış olduğu bu faaliyetin önemi hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Aşağıda Türk Kızılayı'nın çalışmasını anlatan bir şiir yer almaktadır.

TÜRK KIZILAYI

Her türlü felakette
Deprem, sel ve yangında
Daima yanımızda
Her an Türk Kızılayı

Savaşta ve barışta
Hizmet için yarışta
Yurt içi ve dışında
Her an Türk Kızılayı

Pakistan'da, Keşmir'de
Afganistan, İzmir'de
İnsanların yanında
Her an Türk Kızılayı

Adapazarı, Düzce'de
Irak'taki savaşta
İnsana güven verir
Her an Türk Kızılayı

Abdulkadir Özden

Şiirin konusunu söyleyiniz. Şiirde anlatılan durumlar ile ilgili yakın çevrenizden örnekler veriniz.

Yandaki logo Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu UNICEF'e (Unisef) aittir. Çocukların temel gereksinimlerini karşılamak amacıyla çalışmalar yapmaktadır. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'nun (UNICEF) kuruluş amaçlarından bazıları aşağıda bilgi kutusunda verilmiştir.

UNICEF

BİLGİ KUTUSU

- Çocuk haklarını savunmak, geliştirmek ve korumak.
- Çocuklar ve aileleri için uygun politikalar üretme ve hizmet sunmalarında ülkelere yardımcı olmak için gerekli desteği sağlamak.
- Zor durumda olan çocuklara özel koruma sağlamak.
- Kız çocukların haklarını geliştirmek ve toplumların kalkınmasına tam katılımlarını desteklemek.
- Eğitim haklarından yararlanmayan çocuklara fırsat eşitliği sağlamak.

www.cocukhaklari.gov.tr adresinden (Düzenlenmiştir).

? Sizce bilgi kutusunda verilen maddelerden en önemlisi hangisidir? Neden?

6. unite_Layout 1 05.06.2015 13:15 Page 126

3. KONU: ETKİLEŞİM KAÇINILMAZ

KONUYA HAZIRLIK

- *Doğumunuzdan bugüne hangi grup, kurum ve sosyal örgütler ile iletişim hâlindesiniz?*

KAVRAMLAR

- Dayanışma

Nazlıcan'ın okulunda bir haftadır yoğun bir çalışma vardı. Bu çalışma okul yönetiminden, öğrencilerine ve velilere kadar herkese heyecan ve mutluluk vermekteydi. Herkes cumartesi günü yapılacak etkinlik öncesi çok çalıştı ve yoruldu. Buna rağmen hiç kimse bu durumdan şikâyetçi olmadı. Çalışmaya katılan herkes yaptıkları çalışmanın öğrencilerin yararına olduğunu bildiği için çok mutluydu.

? Görselleri inceleyerek bu tür etkinliklerin insanların bir araya gelmesi ve paylaşım açısından önemini belirtiniz.

Yukarıdaki fotoğrafta Nazlıcan'ın okulunun bahçesindeki kermesten bir görünüm verilmiştir. Fotoğrafı inceleyerek kermeste neler yapıldığını söyleyiniz.

BİLGİ KUTUSU

KERMES

Kermesler; bir derneğe, çalışmaya yardım sağlamak amacıyla açık havada satış yaparak gelir sağlanan toplantılardır.

Küçük şehirlerde bayram ve panayır günlerinde de kermesler düzenlenir.

? Çevrenizde veya okulunuzda yapılan bir kermesin düzenlenme amacını söyleyiniz.

Cumartesi sabahı Nazlıcan kermese katılacağı için oldukça heyecanlıydı. Erkenden kalkmıştı, annesiyle birlikte kahvaltıyı hazırlamıştı. Nazlıcan'ın aile bireyleri yardımlaşmaya önem veriyordu. Onlar ailenin ne kadar önemli bir kurum olduğunun bilincindeydiler. Bu nedenle birlikte geçirdikleri zamanları çok iyi değerlendiriyorlardı. Nazlıcan'ın mutfakta annesine yardım ettiğini gören babası:

– Kızım, ailede birlik, beraberlik, karşılıklı saygı, sevgi, yardımlaşma ve paylaşma çok önemlidir. Ulu önderimiz Mustafa Kemal Atatürk Türk toplumu ve aile bireyleri arasındaki dayanışmaya büyük önem vermiştir.

"Medeniyetin esası, ilerlemenin ve kuvvetin temeli aile hayatıdır."* sözü ile ailenin toplum için önemini vurgulamıştır.

Kahvaltı masasında Nazlıcan, bugün okulda yapılacak olan kermeste görev aldığını söyledi. Annesi:

– Bugün kızımla birlikte kermeste ben de görev aldım. Kahvaltıdan hemen sonra çıkacağız, dedi. Babası da:

– İşim yoğun olmasaydı ben de katılmak isterdim, dedi.

Kahvaltıdan sonra annesiyle birlikte evden çıktılar. Okula yaklaştıkça birçok öğrenci ve velinin okula doğru gidişini görmek Nazlıcan'ı daha da heyecanlandırdı.

Biraz sonra kermesin düzenlendiği salondaydılar. Okul müdürü açılış konuşması yapmak üzere kürsüye geldi. Güzel bir açılış konuşması yaptı.

Kermese katılan öğrenci velilerinin mutlu olduklarını gören Nazlıcan'ın heyecanı bir kat daha artmıştı.

* Atatürkçülük, I, s.327.

Ç.K. s. 82

Aşağıda, Nazlıcan'ın okulunda yapılan kermes ile ilgili yerel basında çıkan bir gazete haberi yer almaktadır. Bu gazete haberini okuyunuz.

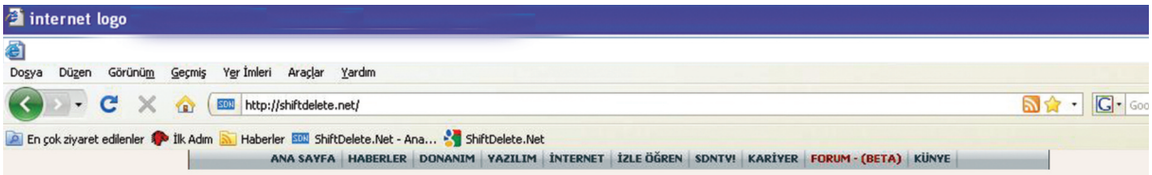

Esenkentliler Kermes'te Buluştu

Kermes açılış kurdelesini Başkan Kadıoğlu ve minik öğrenciler birlikte kesti.

Esenyurt, Esenkent Zübeyde Hanım İlkokulunun düzenlemiş olduğu kermes şenliğine veliler ve öğrenciler tarafından yoğun ilgi gösterildi.

Kermese Zübeyde Hanım İlkokulu Müdürü, öğretmenler ve çok sayıda öğrenci velisi katıldı...

Açılış konuşmasını yapan okul müdürü, eğitime her zaman büyük desteği olan Belediye Başkanı'na teşekkür etti. Okul müdürü "Birlik, beraberlik, paylaşma, dayanışma anlamına gelen kermesimize katıldığınız için hepinize çok teşekkür ediyorum. Kermeslerde asıl amaç, velilerimiz, öğrencilerimiz, öğretmenlerimiz, belediyemiz, ilçe millî eğitim ile kısacası bütün bölgemizle bir günümüzü paylaşarak neşe içinde geçirmektir." Zübeyde Hanım İlkokulu Müdürü konuşması sonrasında, 4 ve 5. sınıf öğrencilerinden oluşan Gaziantep yöresi halk oyunları gösterisi katılanlardan büyük alkış aldı.

Öğrencilerin gösterisinin ardından konuşmasını yapmak üzere kürsüye gelen Belediye Başkanı, okul yöneticileri ve öğrenci velilerini, böyle güzel bir etkinlik hazırladıkları için tebrik etti. Belediye Başkanı "Kermesler ve diğer etkinliklerin amacı birbirlerini anlama, hoşgörü ile bakabilme ve dayanışmadır. Bugün görüyorum ki bu okulumuzun velileri, öğretmenleri ve okul idaresi dayanışma içindedir...

İnternet gazete haberi (9)

? Yukarıdaki İnternet haberinde hangi konulara vurgu yapılmaktadır?

? Kermese kimlerler katılmıştır? Bu katılımcıların neler yaptıklarını tespit ediniz.

? Zübeyde Hanım İlkokulunun yapmış olduğu faaliyetin basında yer alması neden önemlidir?

TARTIŞALIM

Kermes gibi faaliyetler sosyal etkileşimi nasıl sağlıyor?

BİLGİ KUTUSU

DAYANIŞMANIN ÖNEMİ

Kermesler önemli sosyal faaliyetlerden biridir. Çeşitli kurum ve kuruluşlar ile gruplar bir araya gelerek bu tür bir faaliyette bulunabilir. İnsanların ihtiyaç duydukları her şeyi, her zaman kendi kendilerine elde etmelerinin mümkün olmadığını hepimiz biliyoruz. Bu nedenle yardımlaşma ve dayanışma kaçınılmaz olmaktadır. Yardımlaşma ve dayanışma bir sorumluluk işidir. Bu ise insanın kendi iç dünyası ile ilgili bir durumdur. Bu tür faaliyetlerin en temel özelliği ise katılımcıların tamamen gönüllü olmasıdır.

? Siz de çevrenizde düzenlenen kermeslere örnekler veriniz.

Ç.K. s. 83

6. unite_Layout 1 05.06.2015 13:15 Page 129

Aşağıda, bir grubun yapmış olduğu yardım çalışması ile ilgili bir anı yer almaktadır. Gelin, bu anıyı birlikte okuyalım.

İŞTE, BİZİM ÇOCUKLARIMIZ!..

Sizlerin olumlu katkılarıyla ikinci çocuğumuzu seçmiş ve ilk etapta bazı ihtiyaçlarını karşılamıştık.

Bu arada ben de bayram öncesi, çocuğumuzun ailesine bir de yiyecek kolisi göndermiştim. Bayram yaklaştığı için paketin içine şeker de koymuştum.

Çocuğumuzun başka ihtiyaçları varmı, bunu öğrenmek için mektup bekliyorduk. Hem mektup gelmeyişinin nedenini hem de gönderdiğimiz kitap ve çantaları alıp almadıklarını öğrenmek için okul müdürüne telefon ettim.

Okul müdürü ile yapılan konuşma şöyleydi:

(Kendimi tanıttıktan sonra)

— Gönderdiğimiz koliler geldi mi?

— Evet, geldi.

— Çantalar ve Ali'nin gönderdiği kitaplar da geldi mi?

— Evet, onlar da geldi. Çok sağ olun. Yardımcı olan herkese tarafımdan teşekkür edin, dedi.

— Müdür Bey bir şey daha soracağım. Çocuğumuzun ailesine yiyecek paketi göndermiştim almışlar mı? Haberiniz var mı?

— Evet, çocuğumuz sınıfta arkadaşlarına şeker dağıtmış hatta bana da getirdi, dedi.

—Tamam almışlar o zaman, dedim ve devam ettim. Başka ihtiyaçları olup olmadığı konusunda mektup yazmış mı acaba? Bize gelmedi de...

— Mektup yazdı mı bilmiyorum. Buradaki çocukların kendi başlarına mektup göndermeleri oldukça zor. Ancak yazıp bize verecekler, biz de ilçeye gidince postaya vereceğiz. Ben öğretmenleri ile görüşüp bu konu ile ilgileneceğim, siz merak etmeyin, dedi.

— Müdür Bey'e teşekkür ettim. Müdür Bey de duyarlı davranan herkese teşekkürlerini iletti.

Telefonu kapatınca çocuğumuzun ne kadar gözü tok ve paylaşımcı biri olduğunu düşündüm. Çocuğumuz şekerlerini arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle paylaşmanın mutluluğunu yaşamış.

Bu kitap için yazılmıştır.

? Yukarıdaki anıda anlatılan olaylara benzer olayların yaşanması toplumdaki hangi duyguların pekişmesini sağlar?

6. unite_Layout 1 05.06.2015 13:15 Page 130

4. KONU: SOSYAL VE EĞİTSEL YÖNÜMÜZ

KONUYA HAZIRLIK

- Okulunuzda hangi sosyal ve eğitsel faaliyetler olmasını istersiniz? Neden?

KAVRAMLAR

- Etkin yurttaş
- Sosyal etkileşim

Aşağıda Albayrak İlkokulu 4. sınıf öğrencilerinin katıldıkları sosyal ve eğitsel kulüp faaliyetlerinden örneklere yer verilmiştir. Bu faaliyetlerin neler olduğunu beraber öğrenelim.

Benim adım Yunus Emre. Okulumuzun Kütüphanecilik Kulübü üyesiyim. Kitap okumayı çok seviyorum. Arkadaşlar bana kitap kurdu diyorlar. Ben arkadaşlarımın da kitap okumaları için çaba gösteriyorum. Kütüphanecilik Kulübü'nün bir üyesi olarak okulumuzun daha çok kitaba sahip olması için çalışmalar yapıyorum. Çok kitap okumanın daha fazla bilgi ve başarı demek olduğunu biliyorum.

? Aşağıdaki fotoğrafta yapılan faaliyet ne olabilir?

Aşağıdaki tabloda belirtilen sosyal kulüplerin faaliyetleri ile ilgili neler bildiğinizi söyleyiniz.

Sıra	Sosyal Kulüpler	Sıra	Sosyal Kulüpler
1	Kızılay Kulübü	14	Hayvanları Koruma Kulübü
2	Spor Kulübü	15	Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Kulübü
3	Fotoğrafçılık Kulübü	16	Yeşilay Kulübü
4	Kültür ve Edebiyat Kulübü	17	Sağlık, Temizlik ve Beslenme Kulübü
5	Müzik Kulübü	18	Bilim, Fen ve Teknoloji Kulübü
6	Resim Kulübü	19	Trafik Güvenliği ve İlk Yardım Kulübü
7	Folklor Kulübü	20	Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kulübü
8	Tiyatro Kulübü	21	Okul Müzesi Kulübü
9	Kütüphanecilik Kulübü	22	İzcilik Kulübü
10	Sivil Savunma Kulübü	23	Demokrasi, İnsan Hakları ve Yurttaşlık Kulübü
11	Gezi, Tanıtma ve Turizm Kulübü	24	Engellilerle Dayanışma Kulübü
12	Çevre Koruma Kulübü	25	Çocuk Hakları Kulübü
13	Satranç Kulübü	26	Meslek Tanıtma Kulübü

Aşağıda fotoğrafları verilen iki öğrenci, okullarında görev aldığı sosyal kulüpleri ve seçme nedenlerini açıklamaktadır.

Siz de içinde bulunduğunuz kulübü neden seçtiğinizi söyleyiniz.

Benim adım Büşra. Ben Sivil Savunma Kulübü'ne üye olmaya karar verdim. Çünkü okulumuzdaki orman yangını, trafik kazası, deprem, sel gibi olayların yaşandığı durumlarda insanlara yardım ederken daha bilinçli hareket etmek gerektiğini biliyorum.

Herhangi bir kazada bilinçsizce müdahale sonucu istenmeyen sonuçlara neden olabilir.

Sivil savunma ekipleri acil durumlarda insanlara yol gösterir ve onları bilinçlendirir. Bu işi en iyi şekilde yapabileceğimi düşünüyorum.

Benim adım Tuncay. Ben Spor Kulübü'nü seçtim. Çünkü spor yapmayı çok seviyorum. Spor; sağlık, barış ve arkadaşlıktır. Atatürk, "Ben sporcunun zeki, çevik ve ahlaklısını severim." sözü ile sporun önemini vurgulamıştır. Ben de başarılı bir sporcu olmayı çok istiyorum.

Sporu bir barış ve kardeşlik aracı olarak herkese tanıtacağım. Okulumuzun katılacağı sportif faaliyetlerde başarılı olması için elimden geleni yapacağım.

Bu kulübü seçmekle doğru kararı verdiğimi düşünüyorum.

Ç.K. s. 84, 85

Aşağıda okulda katılabileceğiniz bazı faaliyet örnekleri yer almaktadır. Siz de bu faaliyetlere ilave yapabilirsiniz.

Okulun çevresinin temizliğinin yapılmasına katılabilirsiniz.

Okulun folklor ekibine katılabilirsiniz.

Çevre gezilerine katılabilirsiniz.

Spor faaliyetlerine katılabilirsiniz.

Resim dersinde yaptığınız çalışmalarla sergi açabilirsiniz.

Okulda kutlanan bayram etkinliklerinde aktif görev alabilirsiniz.

Aşağıda dört fotoğraf ve bu fotoğraflarla ilgili kısa bilgiler yer almaktadır. Bu görselleri ve verilen bilgileri inceleyiniz. Her bir fotoğrafın altında yer alan bilgi notlarından hareketle noktalı yerlere konu ile ilgili düşüncelerinizi yazınız.

Halk oyunları bir toplumun geçmiş ve geleceği arasındaki kültürel bağı oluşturur.....
.....

Temiz bir çevrede yaşamak hepimizin hakkıdır. Doğayı ve çevreyi koruyalım.....
.....

Spor; sevgi, barış ve kardeşliktir. İnsanlar arasında dayanışma ve kaynaşmayı sağlar.....
.....

Kütüphanecilik Kulübü okulda kütüphane çalışmalarını düzenler. .....
.....

Okul içinde ve dışında birçok sosyal, kültürel ve eğitsel faaliyette bulunabilirsiniz. Aşağıdaki iki fotoğrafı birlikte inceleyelim.

? Okul içinde ve dışında sosyal etkinliklere katılabiliyor musunuz? Nedenini söyleyiniz.

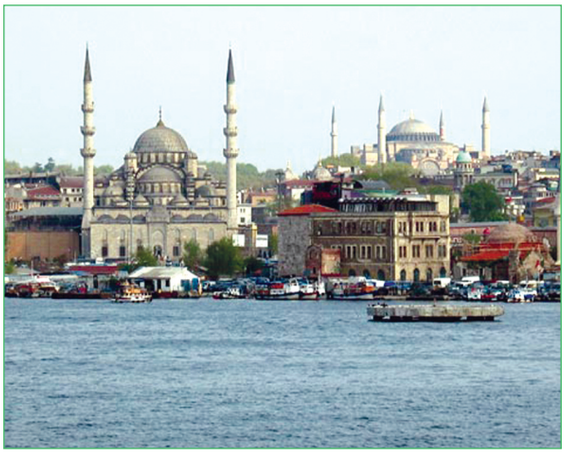

? En son gezdiğiniz tarihî ve kültürel yer ile ilgili neler söyleyebilirsiniz?

Okul içinde olduğu gibi okul dışında da katılabileceğiniz bazı faaliyetler bulunmaktadır. Bu faaliyetler aşağıda belirtilmiştir. Bu faaliyetlerden hangilerine katılabileceğinizi belirleyiniz.

Okul dışında yapılabilecek bazı faaliyetler

- Tiyatro ve sinemaya gidebilirsiniz.
- Çeşitli resmî ya da sivil toplum kuruluşlarının açtıkları müzik, resim, halk oyunları vb. kurslara katılabilirsiniz.
- Bulunduğunuz yerdeki sportif faaliyetlere katılabilirsiniz.
- Sivil toplum örgütlerinin yardım kampanyalarına katılabilirsiniz.
- Yaz kurslarına katılabilirsiniz.
- Çeşitli eğlence ya da törenlere katılabilirsiniz. Düğün, bayram, festival gibi.
- Ailece veya yakın çevreniz ile gezi ve piknik gibi etkinliklere katılabilirsiniz.

Siz de bir sosyal, kültürel ve eğitsel faaliyet tasarlayınız. Bu faaliyeti tasarlarken aşağıdaki sorulara cevap verecek şekilde düzenleme yapınız.

? Bu faaliyeti niçin yapmak istiyorsunuz?

? Bu faaliyeti kimlere yönelik yapmayı düşünüyorsunuz?

? Bu faaliyetten beklentileriniz nelerdir?

Ç.K. s. 86, 87

6. unite_Layout 1 05.06.2015 13:15 Page 134

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

I. EŞLEŞTİRME

Aşağıda, işlediğiniz ünite ile ilgili bazı kavramlar verilmiştir. Bu kavramları, eş ve zıt anlamlarını göz önüne alarak ilgili olduğunu düşündüğünüz sözcük veya söz grubu ile eşleştiriniz. (Kavramlarla ilgili birden fazla eşleştirme olabilir).

1.	sosyal kişi	fert
2.	birey	devlete ait
3.	faaliyet	toplumsal
4.	resmî	etkinlik
5.	gönüllü	sivil

II. BOŞLUK DOLDURMA

Aşağıdaki kutucuklar içerisinde verilen sözcükler ve sözcük gruplarını cümledeki uygun olan boşluklara yerleştiriniz.

yardım | aile | etkileşim | sınıf | eğitsel | sivil toplum | okul

1. İnsanlar sosyal problemleri çözmek ve ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla bir araya gelerek …… kuruluşlarını oluşturur.

2. Atatürk, Türk toplum yapısında …….. kurumuna önem vermiştir.

3. Grup, kurum ve sosyal örgütlerde …… kaçınılmazdır.

4. Kızılay Türkiye'nin yardım alanında faaliyet gösteren ……. kuruluşlarından biridir.

5. Kütüphanecilik Kulübü, sosyal ve …… faaliyetlerin yapıldığı bir kulüptür.

III. DOĞRU - YANLIŞ

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanlara "Y" harfini yazınız.

( ) **1.** Yeşilay, Türkiye'nin ilk sivil toplum örgütlerinden biridir.

( ) **2.** Gönüllü yardım kuruluşlarına herkes katılmak zorundadır.

( ) **3.** Vakıf ve dernekler resmî kurum ve kuruluşlardandır.

( ) **4.** Öğrenci kulüpleri sosyal ve eğitsel etkinlikler yapar.

( ) **5.** Grup, kurum ve örgütler, hayatımızı kolaylaştırmak için çalışır.

IV. ÇOKTAN SEÇMELİ

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. İnsanların, ihtiyaçlarını gidermek ve karşılaştıkları problemleri çözmek için aşağıdakilerden hangisini yapmaları gerekir?

A) Düşüncelerini söylemeden beklemeleri

B) İş birliği yapmaları

C) Birbirlerine karşı saygısızca davranmamaları

D) Hoşgörülü olmamaları

2. Aşağıdakilerden hangisi resmî kurum **değildir**?

A) Cumhuriyet İlköğretim Okulu

B) Trabzon Devlet Hastanesi

C) AKUT

D) TBMM

3. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi insanların bir araya gelerek oluşturduğu iş birliğine örnek olarak **gösterilemez**?

A) Birey

B) Grup

C) Kurum

D) Sosyal örgüt

4. Aşağıdakilerden hangisi bir öğrenci kulübü **değildir**?

A) Kütüphanecilik Kulübü

B) Spor Kulübü

C) İzcilik Kulübü

D) Futbol Kulübü

V. DÜŞÜN, YAZ

Çevrenizde yaşanan bir problemi tespit ediniz. Bu problemi çözme konusunda neler yapabileceğinizi düşününüz. Bulduğunuz çözüm önerilerini aşağıdaki noktalı alana yazınız.

.....
.....
.....
.....

İlköğretim

Sosyal Bilgiler

Öğrenci Çalışma Kitabı

4

Sosyal 3 unite_Layout 1 13.05.2015 15:47 Page 52

4.ÜNİTE

ÜNİTENİN

1. ISSIZ ADADA YAŞAM
2. İSTEKLERİMİZ
3. İHTİYAÇLARIMIZ
4. HAFTALIK HARCAMALARIM
5. BEN BİLİNÇLi BİR TÜKETİCİYİM

Sosyal 4 unite_Layout 1 05.06.2015 12:23 Page 53

ÜRETİMDEN TÜKETİME

ETKİNLİKLERİ

6. DİLEKÇE YAZIYORUM
7. ÜRÜN SERÜVENİM
8. ÇEVREMDEKİ MESLEKLER
9. ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

1. ETKİNLİK: İSTEKLERİMİZ

En çok sahip olmak istediğiniz on eşyayı aşağıya yazınız.

1. ..... **6.** .....
2. ..... **7.** .....
3. ..... **8.** .....
4. ..... **9.** .....
5. ..... **10.** .....

Bunlara sahip olmanız çok gerekli mi? Eğer sahip olmazsanız bu sizi nasıl etkiler? Aşağıya yazınız.

2. ETKİNLİK: ISSIZ ADADA YAŞAM

Aşağıdaki ıssız adaya gittiğinizi düşününüz. Yanınıza yalnızca beş şey almanıza izin verilseydi neler alırdınız? Bunları aşağıdaki bölüme yazarak niçin bunları aldığınızı da belirtiniz.

Yanıma almak istediğim beş şey:

1. .....

2. .....

3. .....

4. .....

5. .....

Yukarıdaki beş şeyi niçin almak istiyorum?

.....

.....

.....

.....

3. ETKİNLİK: İHTİYAÇLARIMIZ

Aşağıda insanların değişik ihtiyaçları ile ilgili fotoğraflar yer almaktadır. Kendi ihtiyaçlarınızı dikkate alarak insanların hangi ihtiyaçlarını buradan karşıladıklarını, fotoğrafların altındaki noktalı yerlere yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

Sosyal 4 unite_Layout 1 05.06.2015 12:23 Page 57

4. ETKİNLİK: HAFTALIK HARCAMALARIM

Bir hafta süresince yaptığınız alışverişlerle ilgili bilgileri aşağıdaki tabloya yazarak tablonun altındaki soruyu cevaplayınız.

Günler	Aldığım Nesneler	Harcadığım Toplam Para
Pazartesi		
Salı		
Çarşamba		
Perşembe		
Cuma		
Cumartesi		
Pazar		

Yukarıdaki tabloda bir hafta boyunca yaptığınız alışverişlerden hangileri zorunlu ihtiyaçlarınızdır? Aşağıya listeleyiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sosyal 4 unite_Layout 1 05.06.2015 12:23 Page 58

5. ETKİNLİK: BEN BİLİNÇLİ BİR TÜKETİCİYİM

Aşağıdaki ve 59. sayfadaki ürünlere ait fotoğrafların altına, o ürünü alırken nelere dikkat ettiğinizi yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Süt
1000 ml

Sosyal 4 unite_Layout 1 05.06.2015 12:23 Page 60

6. ETKİNLİK: DİLEKÇE YAZIYORUM

Ailenizin sizin için ayakkabı mağazasından bir çift ayakkabı aldığını düşününüz. Ayakkabınız garanti süresi içinde imalattan kaynaklanan nedenlerle kenarlarından su almaya başladı. Babanız durumu mağaza sahibine bildirdiği hâlde sorununuzla ilgilenen olmadı. Bu sorununuzun çözümü için hangi kuruma, nasıl bir dilekçe yazarsınız? Dilekçenizi ailenizden de yardım alarak aşağıya yazınız.

7. ETKİNLİK: ÜRÜN SERÜVENİM

Kullandığınız bir ürünün üretimden tüketime kadar hangi aşamalardan geçtiğini araştırarak aşağıya resmediniz. Mümkün olursa fotoğraf çekip yapıştırabilirsiniz (Daireler yetersiz gelirse daire ekleyebilir, fazla gelirse çıkarabilirsiniz.).

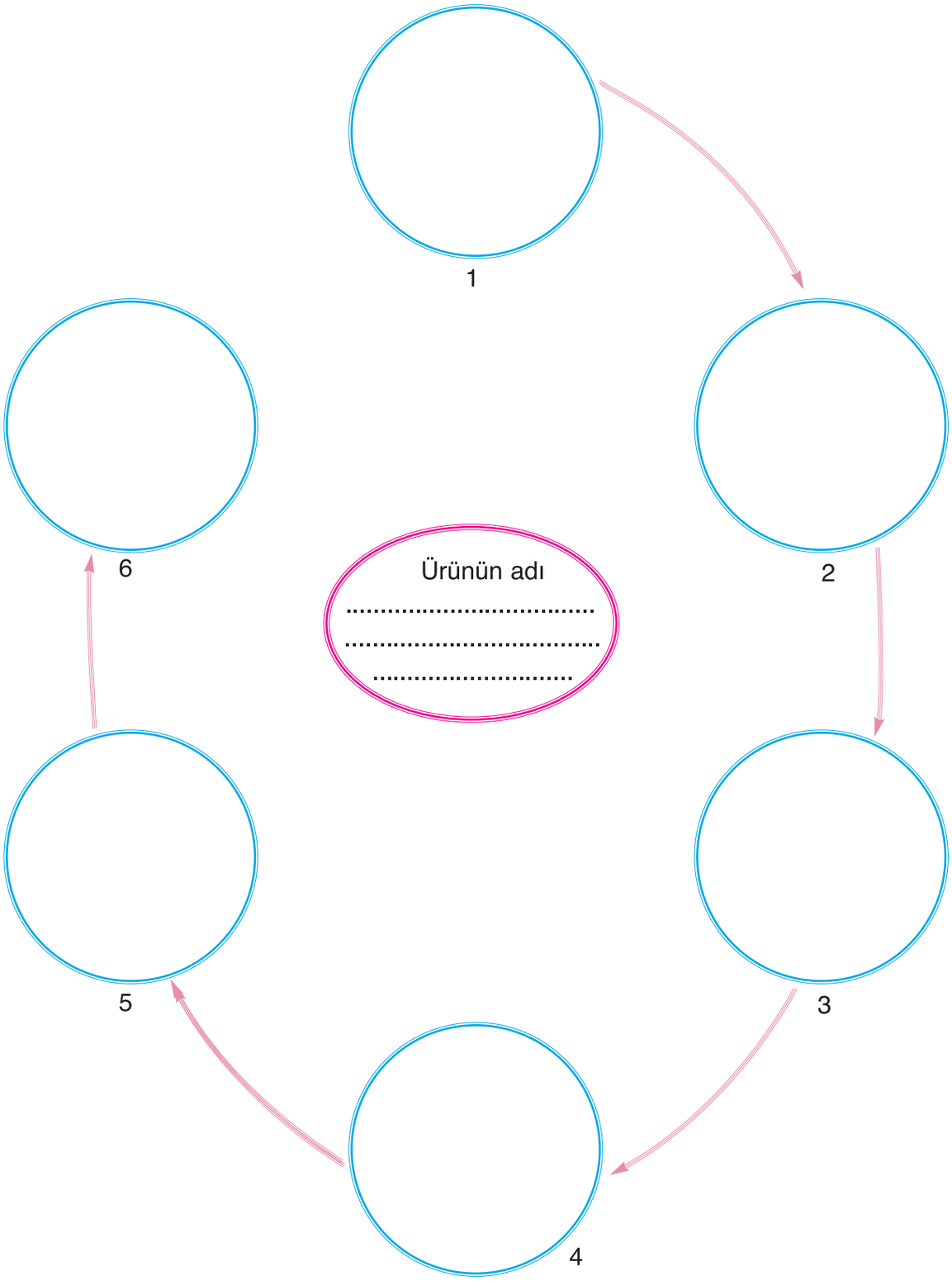

8. ETKİNLİK: ÇEVREMDEKİ MESLEKLER

İhtiyaçlarımızı belirten aşağıdaki ifadelerden yola çıkarak bu ihtiyaçlarla ilgili meslek adlarını fotoğraflardan uygun olanın altına yazınız.

a) Barınma

b) Güvenlik,

c) Sağlıklı olma,

ç) Beslenme,

d) Giyinme ihtiyacımız

.....

.....

.....

.....

.....

9. ETKİNLİK: ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

"Üretimden Tüketime" ünitesinin sonunda neleri, ne kadar öğrendiğinizi anlamak için tablodaki ölçütlere göre kendinizi değerlendirebilirsiniz. Ölçütlerde size uygun olan seçeneklerden birini "X" ile işaretleyiniz.

"Bunu çok iyi yapabiliyorum." için EVET,

"Bunu kısmen yapabiliyorum." için KISMEN,

"Bunu yapamıyorum." için HAYIR seçeneğini işaretleyiniz.

Aşağıdaki "ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU"nu doldurunuz. Formu doldururken kendinize uygun olan bölüme "X" işaretini koyunuz. Sonuçları değerlendiriniz. Yetersiz olduğunuz konulara tekrar dönünüz.

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	KISMEN	HAYIR
1	İhtiyacım olan şeyleri bilirim.			
2	Bir ürünü gördüğümde ihtiyacıma mı, yoksa isteğime mi yönelik olduğunu söyleyebilirim.			
3	Tüm insanların benim gibi ihtiyaçları olduğunu bilirim.			
4	Çevremdeki insanların temel ihtiyaçlarına örnekler verebilirim.			
5	Haftalık harçlığımı hesaplı kullanırım, israf etmem.			
6	Bir ihtiyacın karşılanması için ona ayrılan kaynağın yeterli olması gerektiğini bilirim.			
7	Sağlığımı olumsuz etkileyebileceğini dikkate olarak açıkta satılan ürünleri almam.			
8	Yaptığım her alışveriş sonrası mutlaka fiş ya da fatura alırım.			
9	Kullandığımız ürünlerden birinin, üretiminden tüketimine kadar hangi aşamalardan geçtiğini söyleyebilirim.			
10	Çevremdeki mesleklerin hangi ihtiyaçlarımızı karşıladığını söyleyebilirim.			

Değerlendirme sonunda KISMEN'i ya da HAYIR'ı işaretlediyseniz bu konulara tekrar çalışmalısınız.

5.ÜNİTE

ÜNİTENİN

1. ANKET YAPALIM
2. BULMACA ÇÖZELİM
3. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE
4. YAŞAMIMIZDA TEKNOLOJİNİN ETKİSİ
5. SAATİN GELİŞİMİ

Sosyal 5 unite_Layout 1 05.06.2015 12:23 Page 65

İYİ Kİ VAR

ETKİNLİKLERİ

6. NEDEN İHTİYAÇ DUYULDU?
7. TEKNOLOJİK ARAÇLARIN GELİŞİMİ
8. TEKNOLOJİNİN KULLANIMI
9. ÜRÜN TASARLAYALIM
10. ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

Sosyal 5 unite_Layout 1 05.06.2015 12:23 Page 66

1. ETKİNLİK: ANKET YAPALIM

Aşağıdaki yönlendirmeleri de dikkate alarak tablodaki anket çalışmasını yapınız.

Anket Talimatı

1. Birinci sütundaki ilk satırlara ankete katılan kişilerin isimlerini yazınız.
2. İkinci sütuna ankete katılanların hayatlarını en çok kolaylaştıran ürünü yazınız.
3. Anket sonuçlandıktan sonra ürünlerin tekrar edilme sayısını belirleyiniz.
4. Sınıftaki arkadaşlarınızla sonuçları karşılaştırınız.
5. Araştırma ile ilgili görüşlerinizi, öğretmeniniz ve arkadaşlarınızla paylaşınız.

GÖRÜŞÜLEN KİŞİLER		Hayatını En Çok Kolaylaştıran Ürün
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		

Sosyal 5 unite_Layout 1 05.06.2015 12:23 Page 67

2. ETKİNLİK: BULMACA ÇÖZELİM

Aşağıda verilen soruların cevaplarını bularak bulmacadaki uygun yerlere yerleştiriniz.

Sorular

1. Yiyeceğimiz maddeleri soğuk bir ortamda tutarak bozulmalarını engelleyen araç.

2. Şehirler arası toplu taşımacılığı kara yolu ile sağlayan araç.

3. Film, eğlence programı ve spor programlarını seyrettiğimiz araç.

4. Başkalarıyla her an iletişim kurabileceğimiz iletişim aracı.

5. İletişim ve haberleşmede kullanılan teknolojik araçlardan biri.

6. Evlerde yaygın olarak kullanılan teknolojik bir ürün.

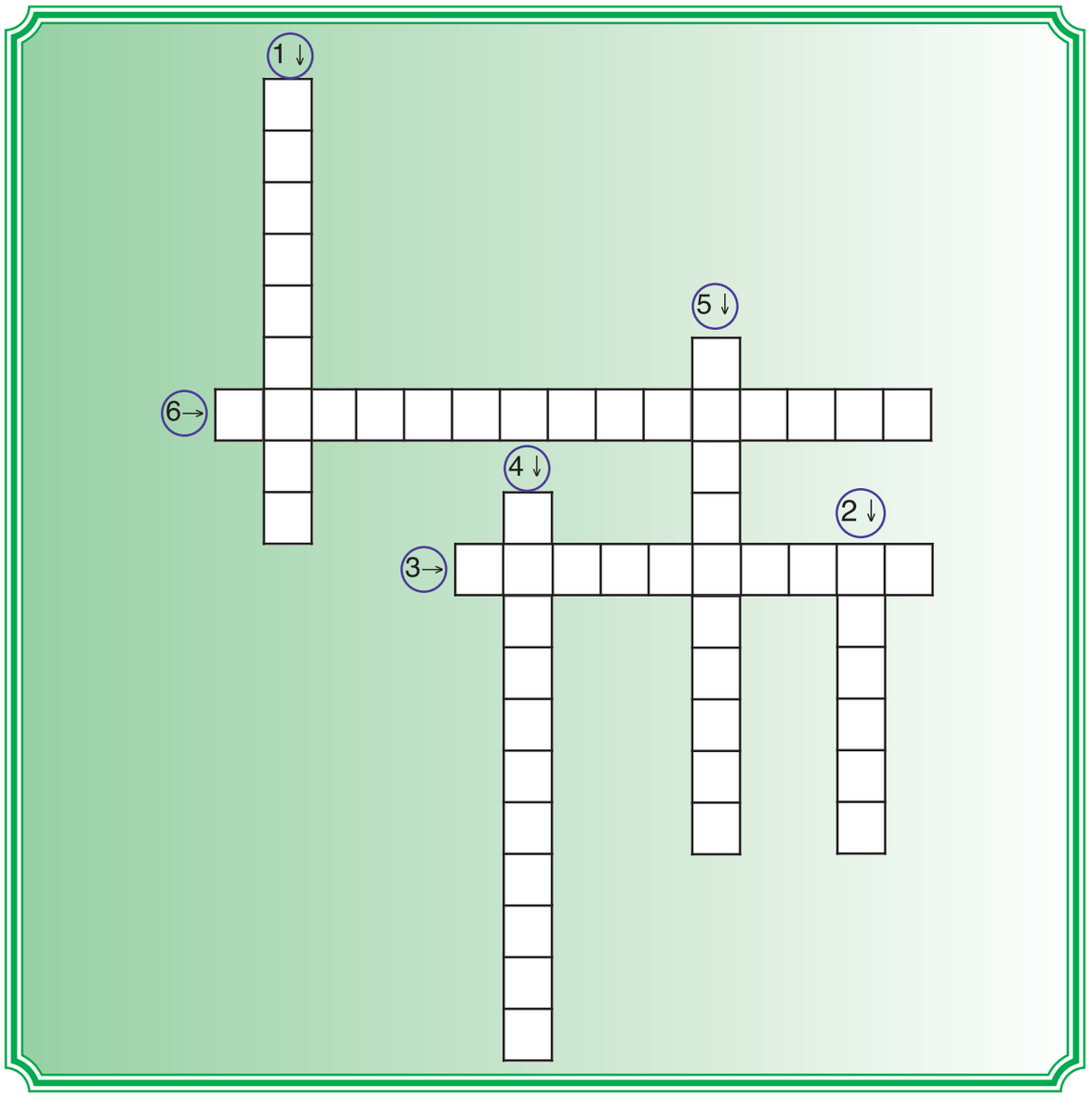

Sosyal 5 unite_Layout 1 05.06.2015 12:23 Page 68

3. ETKİNLİK: GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE

Günlük yaşamınızda kullandığınız bir teknolojik aracın günümüze gelinceye kadar ne tür değişimlere uğradığını araştırarak resimli veya fotoğraflı kronolojisini aşağıdaki boş alana oluşturunuz.

4. ETKİNLİK: YAŞAMIMIZDA TEKNOLOJİNİN ETKİSİ

Fotoğrafları verilen aşağıdaki teknolojik ürünlerin yaşantımıza getirdiği kolaylıklar nelerdir? Karşılarındaki noktalı alanlara yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

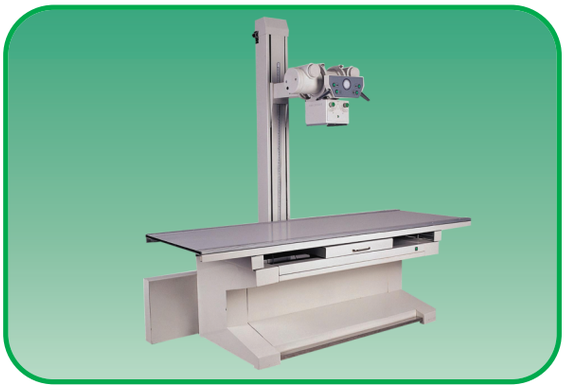

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. ETKİNLİK: TEKNOLOJİK GELİŞMELER

Aşağıdaki teknolojik ürünlerin kullanım alanlarını (eğitim, sağlık, haberleşme, ulaşım vb.) altlarındaki boşluklara yazınız.

.....

.....

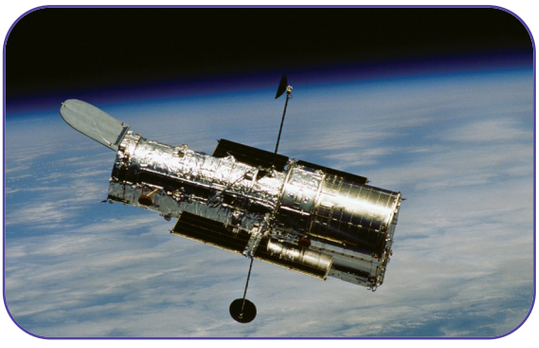

.....

.....

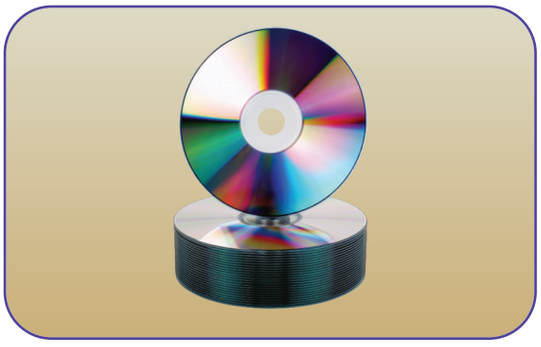

.....

6. ETKİNLİK: İYİ Kİ VAR

Yaşantınızı kolaylaştıran 4 adet teknolojik ürün belirleyerek bu ürünlerin size hangi kolaylıklar sağladığını karşılarında yer alan noktalı yerlere yazınız.

ÜRÜNÜN ADI

.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

7. ETKİNLİK: TEKNOLOJİK ARAÇLARIN GELİŞİMİ

Aşağıdaki teknolojik ürünlerin gelecekte nasıl olacağını hayal ederek yandaki boşluklara yazınız.

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

8. ETKİNLİK: TEKNOLOJİNİN KULLANIMI

Gündelik yaşamınızda sıklıkla kullandığınız bir teknolojik ürün belirleyiniz. Bu ürünün yararlarını, zararlarını ve ürünü en doğru şekilde nasıl kullanmanız gerektiğini araştırarak aşağıdaki ilgili yerlere yazınız. Seçtiğiniz teknolojik ürünün fotoğrafını ilgili alana yapıştırınız.

YARARLARI

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Seçtiğimiz teknolojik ürünün fotoğrafı

ZARARLARI

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

DOĞRU KULLANIM

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sosyal 5 unite_Layout 1 05.06.2015 12:23 Page 74

9. ETKİNLİK: ÜRÜN TASARLAYALIM

İsteklerinizi dikkate alarak yepyeni bir ürün tasarlamaya ne dersiniz? Ürünle ilgili düşüncelerinizi aşağıdaki ilgili yerlere yazabilirsiniz. İsterseniz yazdıklarınızı arkadaşlarınızla paylaşabilirsiniz.

Tasarlamayı düşündüğüm ürün

.....

.....

Bu ürünü tasarlamamdaki amaç

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bu ürünün özellikleri

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tasarladığım ürünün yararları

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. ETKİNLİK: ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

"İyi ki Var" ünitesinin sonunda neleri, ne kadar öğrendiğinizi anlamak için tablodaki ölçütlere göre kendinizi değerlendirebilirsiniz. Ölçütlerde size uygun olan seçeneklerden birini "X" ile işaretleyiniz.

"Bunu çok iyi yapabiliyorum." için EVET,

"Bunu kısmen yapabiliyorum." için KISMEN,

"Bunu yapamıyorum." için HAYIR seçeneğini işaretleyiniz.

Aşağıdaki "ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU"nu doldurunuz. Formu doldururken kendinize uygun olan bölüme "X" işaretini koyunuz. Sonuçları değerlendiriniz. Yetersiz olduğunuz konulara tekrar dönünüz.

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	KISMEN	HAYIR
1	Çevremdeki teknolojik ürünleri sınıflandırabilirim.			
2	Teknolojik ürünlerin zaman içindeki gelişimini kavradım.			
3	Belli başlı zaman ölçme araçlarını ve zaman belirleme yöntemlerini öğrendim.			
4	İnsanların temel ihtiyaçlarının neler olduğuna örnekler verebilirim.			
5	Teknolojik ürünlerin hayatımızda yaptığı değişiklikleri dikkate alarak geçmişle günümüzü karşılaştırabilirim.			
6	Özgün ürünler tasarlayabilirim.			
7	Teknolojik ürünleri kendime ve çevreye zarar vermeden kullanabilirim.			

Değerlendirme sonunda KISMEN'i ya da HAYIR'ı işaretlediyseniz bu konulara tekrar çalışmalısınız.

Sosyal 5 unite_Layout 1 05.06.2015 12:24 Page 76

6.ÜNİTE

ÜNİTENİN

1. BİLELİM - BULALIM
2. SORULAR CEVAPLAR
3. NE FARK VAR?
4. BEN SOSYAL BİR ÖĞRENCİYİM

HEP BİRLİKTE

BAŞLIKLARI

5. DOST ELİ
6. KANIT TOPLUYORUM
7. BULMACA ÇÖZELİM
8. ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

1. ETKİNLİK: BİLELİM – BULALIM

A - BİLELİM

Aşağıdaki amblemlerin altlarına grup, kurum veya kuruluşların özelliklerini belirten en az üç cümle yazınız.

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

B - BULALIM

Bir hafta boyunca günlük gazeteleri takip ediniz. Eğitim alanında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının yaptıkları çalışmalarla ilgili haberleri gazetelerden keserek veya fotokopisini alarak altta verilen kutulara yapıştırınız. Bulduğunuz haberlerden yararlanarak sivil toplum kuruluşlarının eğitime katkılarını "Değerlendirmem" başlığı altında verilen bölüme yazınız.

1. Gazete haberi

2. Gazete haberi

3. Gazete haberi

Değerlendirmem: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ETKİNLİK: SORULAR – CEVAPLAR

Ders kitabının 122. sayfasında yer alan sorulara en uygun cevapları, aşağıda boş bırakılan alanlara yazınız.

1. .....

2. .....

3. .....

4. .....

3. ETKİNLİK: NE FARK VAR?

Aşağıdaki grup, kuruluş ve kurumları dikkatlice inceleyiniz. Bunlardan hangilerinin resmî hangilerinin sivil toplum kuruluşu olduğunu belirleyip karşısındaki ilgili bölüme "X" işareti koyunuz.

GRUP, KURUM VE ÖRGÜT ADI	RESMÎ	SİVİL TOPLUM KURULUŞU
LÖSEV		
AKUT		
ETİMESGUT DEVLET HASTANESİ		
TÜRK KIZILAYI		
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI		
BİLGE İLKOKULU		
MİLLÎ EĞİTİM VAKFI (MEV)		
SOSYAL HİZMETLER ÇOCUK ESİRGEME KURUMU		
SAĞLIK BAKANLIĞI		
ÇAYYOLU SAĞLIK MERKEZİ		

4. ETKİNLİK: FOTOĞRAF YORUMLUYORUM

Aşağıdaki görselleri inceleyiniz.

Görsellerdeki kişilerin bir araya gelme sebepleri nelerdir? Bunlardan hangileri resmi kurum, grup ya da sosyal örgüttür? Aşağıdaki noktalı alanlara yazınız.

1. Görsel: .....

2. Görsel: .....

3. Görsel: .....

4. Görsel: .....

5. ETKİNLİK: DOST ELİ

Çevrenizde, depremden zarar gören çocuklarla ilgili bir faaliyet düzenlenmektedir. Bu faaliyete nasıl katkı sağlardınız. Düşüncelerinizi aşağıda boş bırakılan alana yazınız.

Sosyal 6 unite_Layout 1 05.06.2015 12:25 Page 84

6. ETKİNLİK: KULÜP TANITIYORUM

Okulunuzda birçok sosyal ve kültürel etkinlik yapıldığını biliyorsunuz. Sizden bu etkinliklerin neler olduğunu, amaçlarını ve yapılan etkinlikleri tanıtmanızı istiyoruz. Bu çalışma için size iki sayfalık (84 ve 85. sayfalar) bir alan hazırlanmıştır. Aşağıdaki fotoğraflarda verilen etkinlikle ilgili istenilen bilgileri noktalı alanlara yazınız.

A. Etkinliğin adı: ……

……

……

Etkinliğin amacı: ……

……

……

……

……

Yapılan etkinlikler : ……

……

……

……

……

……

Etkinliğin adı: ……

……

……

Etkinliğin amacı: ……

……

……

……

……

Yapılan etkinlikler : ……

……

……

……

……

……

Etkinliğin adı: ……...

……..

……..

Etkinliğin amacı: ……...……

……..

……..

……..

……..

……..

……..

Yapılan etkinlikler : ……..……..

……..……

……..……

……..……

……..……

……..……

B. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Okulunuzda yapılan sosyal ve kültürel faaliyetler ile ilgili görüşlerinizi aşağıda boş bırakılan alana yazınız.

……..

……..

……..

……..

……..

2. Sizce okulunuzda başka hangi sosyal ve kültürel faaliyetler yapılabilir? Açıklayınız.

……..

……..

……..

……..

Sosyal 6 unite_Layout 1 05.06.2015 12:25 Page 86

7. ETKİNLİK: BULMACA ÇÖZELİM

Aşağıdaki sözcükler bulmacada sağdan sola, soldan sağa; aşağıdan yukarıya, yukarıdan aşağıya doğru sıralanmıştır. Bu sözcüklerin yerlerini bulmacada bularak üzerlerini çiziniz.

B	M	U	L	P	O	T	L	İ	V	İ	S
İ	G	K	E	R	M	E	S	M	A	Ş	N
R	F	A	M	İ	T	İ	Ğ	E	İ	J	I
E	Ü	L	L	Ü	N	Ö	G	R	M	T	G
Y	L	E	S	T	G	R	U	P	S	U	N
F	A	A	L	İ	Y	E	T	E	E	K	A
K	A	M	Ş	A	L	M	I	D	R	A	Y

1. YARDIMLAŞMAK
2. YANGIN
3. FAALİYET
4. SİVİL TOPLUM
5. AKUT
6. DEPREM
7. BİREY
8. SEL
9. KALE
10. KERMES
11. GRUP
12. EĞİTİM
13. İŞ
14. RESMÎ
15. GÖNÜLLÜ

Sosyal 6 unite_Layout 1 05.06.2015 12:25 Page 87

8. ETKİNLİK: ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU

"Hep Birlikte" ünitesinin sonunda neleri, ne kadar öğrendiğinizi anlamak için tablodaki ölçütlere göre kendinizi değerlendirebilirsiniz. Ölçütlerde size uygun olan seçeneklerden birini "X" ile işaretleyiniz.

"Bunu çok iyi yapabiliyorum." için EVET,

"Bunu kısmen yapabiliyorum." için KISMEN,

"Bunu yapamıyorum." için HAYIR seçeneğini işaretleyiniz.

Aşağıdaki "ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU"nu doldurunuz. Formu doldururken kendinize uygun olan bölüme "X" işaretini koyunuz. Sonuçları değerlendiriniz. Yetersiz olduğunuz konulara tekrar dönünüz.

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	EVET	KISMEN	HAYIR
1	Sosyal örgüt, resmî kurum ve grup kavramlarını birbirinden ayırabilirim.			
2	Sosyal örgüt, resmî kurum ve gruplara örnekler verebilirim.			
3	Çevremdeki çeşitli sosyal problemler ve ihtiyaçlar dan hangi kurum ve kuruluşların sorumlu olduğunu söyleyebilirim.			
4	Hangi sosyal örgüt, kurum ve grup içerisinde yer aldığımı söyleyebilirim.			
5	İçinde bulunduğum etkinliklerde söz söyleyebilme hakkımın olduğunu açıklayabilirim.			
6	Çevremdeki yardıma muhtaç insanlara yardım etme konusunda hangi kurumların bana yardımcı olacağını bilirim.			

Değerlendirme sonunda KISMEN'i ya da HAYIR'ı işaretlediyseniz bu konulara tekrar çalışmalısınız.

sözlük kaynakça 2. KİTAP_Layout 1 05.06.2015 11:41 Page 1

SÖZLÜK

- A -

acil : Hemen yapılması gereken.

afet : Çeşitli doğa olaylarının sebep olduğu yıkım.

arıza : Aksama, aksaklık, bozulma.

- B -

bütçe : Devletin, bir kuruluşun, bir aile veya bir kimsenin gelecekteki belirli bir süre için tasarladığı gelir ve giderlerinin tümü.

- D -

dernek : Belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek için kurulan yasal topluluk, cemiyet.

demokrasi : Halkın egemenliği temeline dayanan yönetim biçimi.

dispanser : Sağlık ocağı.

düşünce : Uzay ve zamanın ötesinde, öznenin dışında, kendiliğinden var olan, duyularla değil, yalnızca ruhen algılanabilen asıl gerçeklik, mütalaa, fikir, ide, idea.

- E -

ekonomi : İnsanların yaşayabilmek için üretme, ürettiklerini bölüşme biçimlerinin ve bu faaliyetlerden doğan ilişkilerin bütünü.

emek : Bir işin yapılması için harcanan beden ve kafa gücü.

- F -

faaliyet : 1. Çalışkanlık, çalışma, canlılık, hareket. 2 . İşler durumda olma, etkinlik.

felaket : Büyük zarar, üzüntü ve sıkıntılara yol açan olay veya durum, yıkım, bela.

- H -

hak : 1 . Adalet 2. Adaletin, hukukun gerektirdiği veya birine ayırdığı şey, kazanç.

hizmet : Birinin işini görme veya birine yarayan bir işi yapma.

- İ -

ihbar : Bildirme, bildirim, haber verme.

iletişim : Duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim, haberleşme, komünikasyon.

imdat : Tehlikede olana yapılan yardım.

israf : Gereksiz yere para, zaman, emek vb.ni harcama, savurganlık, tutumsuzluk.

- K -

kampanya : Politika, ekonomi, kültür vb. alanlarda belirli bir süredeki etkinlik dönemi.

kanalizasyon : Pis ve atık suların özel kanallar aracılığıyla belli merkezlerde toplanıp atılmasını sağlayan sistem, lağım döşemi, şebeke.

kent : Şehir.

köşk : Bahçe içinde yapılmış süslü ev, kasır.

kültür : Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü.

kürsü : Kalabalığa karşı konuşma yapanların önünde bulunan yüksekçe yer.

- M -

medya : 1. Büyük iletişim ve yayın organlarının tümü. 2 . İletişim ortamı, iletişim araçları, kitle iletişim araçlarının tümü.

mektep : Okul.

meslek : Bir kimsenin geçimini sağlamak için yaptığı sürekli iş.

milat : Hz. İsa'nın doğduğu gün. 2. Herhangi bir olayın başlangıcı.

mucit : Yeni bir buluş ortaya koyan, icat eden kimse.

- O -

onurlu : Onuru olan veya onurunu üstün tutan, şerefli, gururlu.

- P -

plan : 1.Bir işin, bir eserin gerçekleştirilmesi için uyulması tasarlanan düzen. 2. Bir şehrin, bir yapının, bir makinenin çeşitli bölümlerini gösteren çizim.

projeksiyon : Görüntüleri bir ekran üzerine yansıtma işlemi, bu işlemi yapan alet.

- R -

radyasyon : Bir enerjinin ışık demeti durumunda yayılması, ışıma, ışınım.

rasathane : Gözlemevi.

röntgen : Herhangi bir organın durumunu tespit etmek için çekilen film.

röportaj : 1 . Konusu bir soruşturma, araştırma olan gazete veya dergi yazısı. 2 . Radyo ve televizyon habercisinin araştırma ve soruşturma sonucunda hazırlamış olduğu program, mülakat.

- S -

sanayi : Ham maddeleri işlemek, enerji kaynaklarını yaratmak için kullanılan yöntemlerin ve araçların bütünü, endüstri.

saygı : Başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusu.

semt : Şehirde yerleşim bölgesi, yaka.

- Ş -

şema : Bir aletin, bir aracın veya bir biçimin ana çizgilerini gösteren çizim.

- T -

tansiyon : Kanın damarlara içeriden yaptığı basınç, kan basıncı.

tasarruf : 1.Tutumlu olma. 2. Para biriktirme.

teknoloji : Bir sanayi dalı ile ilgili yapım yöntemlerini, kullanılan araç, gereç ve aletleri kapsayan bilgi.

termostat : Isı ölçen araç.

teşkilat : Ortak bir amacı veya işi gerçekleştirmek için bir araya gelmiş kurumların veya kişilerin oluşturduğu birlik, örgüt.

ticaret : 1. Ürün, mal vb. alım satımı. 2. Kazanç amacıyla yürütülen alım satım etkinliği.

tomografi : Bir organ veya organizma kesitinin röntgenle filmini çekme yöntemi.

toplum : Aynı toprak parçası üzerinde bir arada yaşayan ve temel çıkarlarını sağlamak için iş birliği yapan insanların tümü, cemiyet.

- V -

vakıf : 1. Bir topluluk veya bir kimse tarafından bırakılan mülk ve paranın idare edildiği yer. 2.Birçok kişi tarafından kurulan ve toplum yararına çalışmayı ilke edinen kuruluş.

- Y -

yalı : Su kıyısında yapılmış büyük, görkemli ev.

yerel : Yöresel.

sözlük kaynakça 2. KİTAP_Layout 1 05.06.2015 11:41 Page 3

KRONOLOJİ

1873 ⇔ M. Âkif Ersoy doğdu.

1881 ⇔ Atatürk Selanik'te doğdu.

1894 ⇔ Âşık Veysel'in doğumu.

1895 ⇔ Taşınabilir kamera icat edildi.

1905 ⇔ Atatürk'ün kurmay yüzbaşı olarak orduya katılması.

1906 ⇔ Alva Fisher (Alva Fişer) ilk çamaşır makinesini icat etti.

1911 ⇔ Trablusgarp Savaşı başladı.

1912 ⇔ Uşi Antlaşması imzalandı.

1915 ⇔ 18 Mart Çanakkale Savaşı

1918 ⇔ 30 Ekim Mondros Ateşkes Antlaşması

1919 ⇔ 15 Mayıs İzmir'in işgali

1919 ⇔ 19 Mayıs Atatürk'ün Samsun'a çıkışı

1919 ⇔ 22 Haziran Amasya Genelgesi

1919 ⇔ 23 Temmuz - 8 Ağustos Erzurum Kongresi

1919 ⇔ 4 Eylül Sivas Kongresi

1920 ⇔ 23 Nisan BMM'nin açılması

1920 ⇔ 10 Ağustos Sevr Antlaşması

1920 ⇔ 2 Aralık Gümrü Barış Antlaşması

1921 ⇔ 6-10 Ocak I. İnönü Savaşı

1921 ⇔ 31 Mart - 1 Nisan II. İnönü Savaşı

1921 ⇔ 23 Ağustos - 13 Eylül Sakarya Meydan Savaşı

1922 ⇔ 26 Ağustos - 9 Eylül Büyük Taarruz ve Başkumandanlık Meydan Muharebesi

1922 ⇔ 11 Ekim Mudanya Ateşkes Antlaşması

1923 ⇔ 24 Temmuz Lozan Antlaşması

1932 ⇔ Mustafa Kemal'in Amerikalı Genaral Mac Arthur'la yaptığı görüşme

1936 ⇔ İngiltere'nin Londra şehrinde siyah beyaz televizyon yayını yapılmaya başlandı.

1936 ⇔ 27 Aralık 1936 Mehmet Âkif vefat etti.

1938 ⇔ Atatürk'ün vefatı.

1953 ⇔ Amerika'da ilk renkli filmler yapılmaya başlandı.

1964 ⇔ Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) kuruldu.

1968 ⇔ Türkiye'de televizyon yayınına başlandı.

1973 ⇔ 21 Mart Aşık Veysel vefat etti.

1984 ⇔ Türkiye'de renkli televizyon yayınına başlandı.

sözlük kaynakça 2. KİTAP_Layout 1 05.06.2015 11:41 Page 4

KAYNAKÇA

Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğü Bülteni, Ankara, Mart, 2004.

Arıburnu, Kemal, **Atatürk'ten Anılar**, İnkılâp Kitapevi, İstanbul, 1998.

Atlaslı Coğrafya Ansiklopedisi, Bir Yayınevi, İstanbul, 1964.

Aslanapa, Oktay, **Türk Sanatı**, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1993.

Aydın, Doğan, **Sosyal Bilgiler Sözlüğü**, Doğan Yayıncılık, İstanbul, 2001.

Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim, Sayı 50, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Nisan, 2004.

Çakırsipahi, Sadık, **Ilgaz**, Güner Matbaacılık, Ankara, 2002.

Deprem ve Depremden Korunma Yolları El Kitabı, Millî Eğitim Bakanlığı, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 2004.

Duran, F. Sabri, **Büyük Atlas**, İstanbul, 1988.

Genel Kurmay Başkanlığı, **Atatürkçülük I**, Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1998.

Hanci, Muzaffer, Arife Hancı, **İlköğretim Belirli Gün ve Haftalar**, Serhat Yayınları, İstanbul, 1998.

İzbırak, Reşat, **Coğrafya Terimleri Sözlüğü**, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul, 1992.

Karacan, Şebnem Güler, **Masal Sokağı**, Erdem Yayınları, İstanbul, 2005.

Karataş, Cuma, **Çocuk Şiirleri Antolojisi**, Assos Yayınları, İstanbul, 2006.

Kazdağlı, Güneş, **Atatürk ve Bilim**, Tübitak Matbaası, Ankara, 2001.

Kılıç, Zübeyde, İlkay Akçakaya, **Belirli Günler ve Haftalar**, Ankara, Tutku Yayıncılık, Ankara, 2005.

Kocatürk, Utkan, **Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri**, Yücel Ofset, Ankara, 2005.

Kollektif, **Sözlü Kültür Mirasımız**, T.C. Kültür Bakanlığı, Ankara, 2002.

McNeil, Mary Jean, Colin King, **Bir Zamanlar**, Tübitak, 15. Basım, Ankara, Ocak, 2005.

Reid, Struan, Patricia Fara, **Arkhimedes'ten Einstein'a Bilim Adamları**, Tübitak, 20. Basım, Ankara, Ocak, 2005.

Sâdi-i Şirâzî, **Gülistan**, Karanfil Yayınları, İstanbul, Kasım, 2004.

Sakaoğlu, Saim, **101 Anadolu Efsaneleri**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1989.

Sayar, İrfan, **Zihni Sinir Projeler**, Ankara, 2005.

Struan, Reid, Patricia Fara, **Leonardo'dan Edison'a Mucitler**, Tübitak, 19. Basım, Ankara, 2005.

Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı Sosyal Bilgiler Dersi 4-5. Sınıf Programı, MEB Yayınları, Ankara, 2009.

Toprak Su İşleri Dergisi, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1988.

TUİK-2001-2002-2003-2004 Yılı İstatistikleri.

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2005.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011.

Yazım Kılavuzu, Türk Dil Kurumu, Ankara, 2008.

Yurdakul, Yurdakul, **Atatürk'ten Hiç Yayımlanmamış Anılar**, Truva Yayınları, İstanbul, 2005.

İnternet Gazete Haberleri

1. Türkiye Gazetesi 20.07.2011
2. http://www.dmi.gov.tr/sondurum/turkiye.aspx?g=H&h=SH
3. http://www.gazetea24.com/haber/meteorolojiden_kar_uyarisi.htm
4. http://www.haber3.com/bursanin-50-gunluk-suyu-kaldi-196716h.htm
5. www.haberler.com/televizyonun-zararlari-okulda-ogretilecek-hab...
6. http://www.haberler.com/batman-belediye-baskani-kalkan-in-basbakan-dan-haberi/
7. http://www.haberaktuel.com/sel-magdurlari-bu-kez-sevincten-agladi-haberi-42827.html
8. http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/250070.asp
9. http://www.yerelhabergazetesi.com/istanbul-ilceleri/esenyurt/esenkentliler-kermesde-bulustu.htm
10. http://www.ibb.gov.tr/tr-TR/Pages/Haber.aspx?NewsID=13590
11. http://www.mimarlarodasiankara.org/index.php?Did=1450
12. http://www.sabahgazetesi.com
13. http://www.reformturk.com/belirli-gun-ve-haftalar/56589-23-nisan-kutlama-programi.html
14. http://www.e-belediyem.com/index.php
15. http://www.sabah.com.tr/Gundem/2011/04/23/ankaradaki-ilk-toren-anitkabirde-basladi
16. http://www.milliyet.com.tr/2004/12/29/cumartesi/yazpia.html

Web adresi

http://www.nevsehir.bel.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=68:baskaningorevleri&catid=39:baskan (s.142)

http://www.atam.gov.tr

Çalışma Kitabı Kaynakları

ATATÜRK, Mustafa Kemal, Nutuk (Söylev), Gendaş, A.Ş. İstanbul, 2005.

İnternet Gazete Haberleri

http://www.kenthaber.com/Haber/emlak-konut/Normal/afet-bilgi-sistemi-devreye-giriyor-/0da126d0-717b-4723-b9a0-4f3f34cfdbaf

Web adresi

http://www.uludagsozluk.com/k/urfa-n%C4%B1n-etraf%C4%B1-dumanl%C4%B1-da%C4%9Flar/

TÜRKİYE HARİTASI

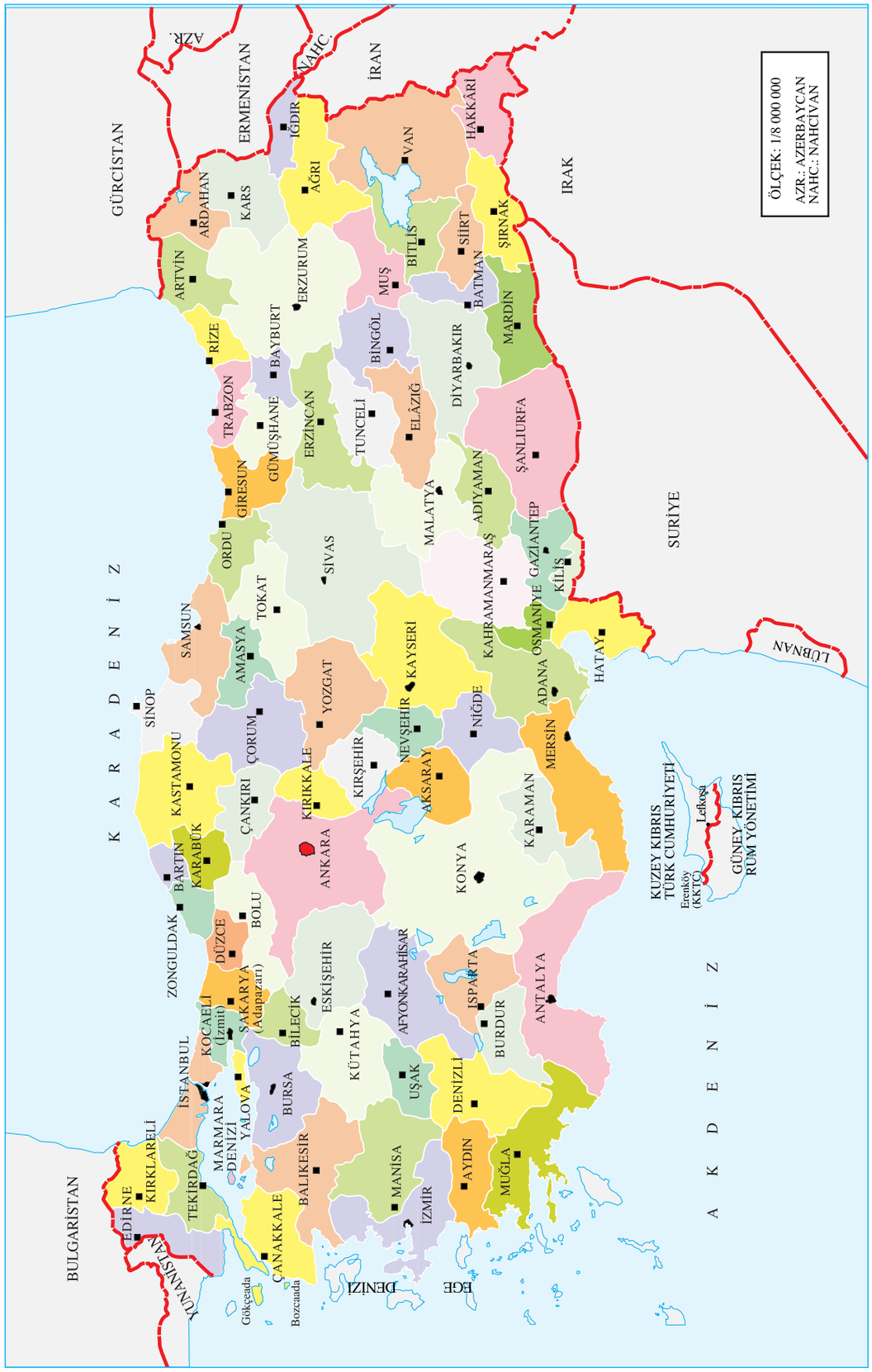

TÜRK DÜNYASI HARİTASI

İŞARETLER

- Devlet sınırı
- Özerk cumhuriyet ve vilayet sınırı
- Bağımsız Türk devletleri
- Özerk cumhuriyet, eyalet ve vilayetler
- Özerk olmayan Türk bölgeleri
- Kanal (Süveyş Kanalı)

BAĞIMSIZ DEVLETLER

a) Azerbaycan C.	Bakü
b) Kazakistan C.	Astana
c) Kırgız C.	Bişkek
ç) Kuzey Kıbrıs Türk C.(KKTC)	Lefkoşa
d) Özbekistan C.	Taşkent
e) Türkiye Cumhuriyeti	Ankara
f) Türkmenistan C.	Aşkabad

ÖZERK CUMHURİYETLER

a) Başkortostan C.	Ufa	g) Saha (Yakutistan) Muhtar C.	Yakutsk
b) Çuvaşistan C.	Çeboksarı	ğ) Tuva C.	Kızıl
c) Dağıstan C.	Mahaçkala	h) Uygur (D. Türkistan) C.	Urumçi
ç) Gagavuz C.	Komrat	ı) Tataristan C.	Kazan
d) Kabardin-Balkar C.	Nalçik	i) Altay C.	Krasnoyarsk
e) Karakalpakistan C.	Nukus	j) Hakasya C.	Abakan
f) Nahcivan C.	Nahcivan	k) Karaçay-Çerkes C.	Çerkesk

1. Türkiye Türkleri
2. Balkan Türkleri
3. Gagavuz Türkleri
4. Kazaklar
5. Özbekler
6. Kırgızlar
7. Türkmenler
8. Karakalpaklar
9. Uygurlar
10. Sarı Uygurlar ve Salarlar
11. Tatarlar
12. Çuvaşlar
13. Başkurtlar
14. Kırımçaklar
15. Ahıska Türkleri
16. Azerbaycan Türkleri
17. Dağıstan Türkleri
18. Kumuklar
19. Karaçaylar
20. Balkarlar (Malkarlar)
21. Nogaylar
22. Stavropol Türkmenleri
23. Saha (Yakut) Türkleri
24. Altay Türkleri
25. Hakaslar
26. Tuva Türkleri
27. Tobol Tatarları
28. Barabalar
29. Şorlar
30. Çulım
31. Kumandı
32. Kandak
33. Karagas
34. Uranhay
35. Irak Türkleri
36. Suriye Türkleri
37. Kıbrıs Türkleri
38. Kaşgaylar
39. Hamse Türkmenleri
40. Karaim Türkleri
41. Kırım Türkleri
42. Avrupa'daki Türkler
43. Kabardin-Balkar Türkleri